

Lýðheilsuvísar eftir heilbrigðisumdæmum 2020

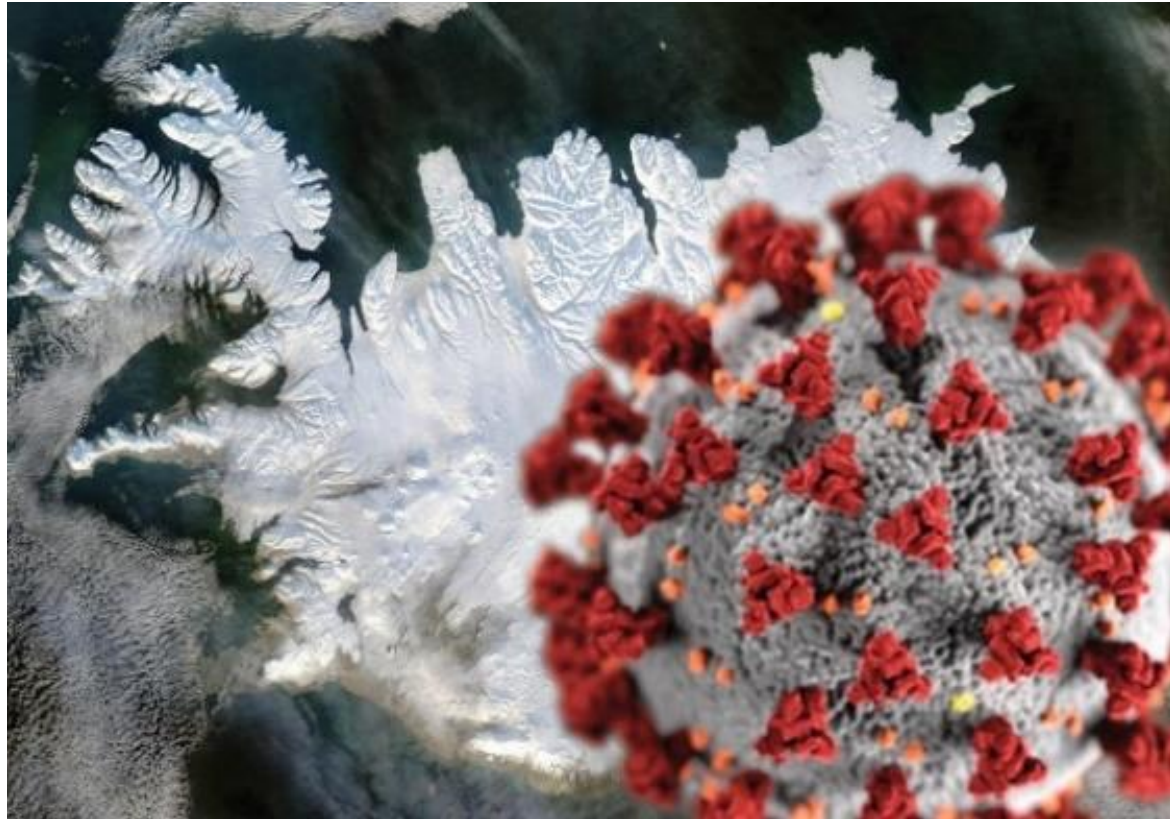
Kynningarfundur í Árborg
23. júní 2020

Dr. Alma D. Möller, landlæknir
Dr. Dóra Guðrún Guðmundsdóttir, sviðstjóri
Dr. Sigríður Haraldsd. Elínardóttir, sviðstjóri

Dagskrá

- 13.00 Ávarp, *Gísli Halldór Halldórsson, bæjarstjóri sveitarfélagsins Árborgar*
- 13:10 Samstaða og samstarf í kófinu, *Alma D. Möller, landlæknir*
- 13:30 Lýðheilsuvísar tengdir lifnaðarháttum og líðan, *Dóra Guðrún Guðmundsdóttir, sviðsstjóri Embætti landlæknis*
- 13:50 Lýðheilsuvísar tengdir heilsu og sjúkdómum, *Sigríður Haraldsd. Elínardóttir, sviðsstjóri Embætti landlæknis*
- 14:10 Framtíðarstefna Heilbrigðisstofnunar Suðurlands í lýðheilsumálum, *Díana Óskarsdóttir, forstjóri Heilbrigðisstofnunar Suðurlands*
- 14.30 Pallborðsumræður

Fundarstjóri: Bragi Bjarnason, deildarstjóri frístunda- og menningadeildar sveitarfélagsins Árborgar, tengiliður heilsueflandi samfélags

Alma D. Möller

Samstaða og samstarf í Kófinu

Lýðheilsuvísar eru safn mælikvarða sem gefa vísbendingar um heilsu og líðan þjóðarinnar og áhrifaþætti þeirra

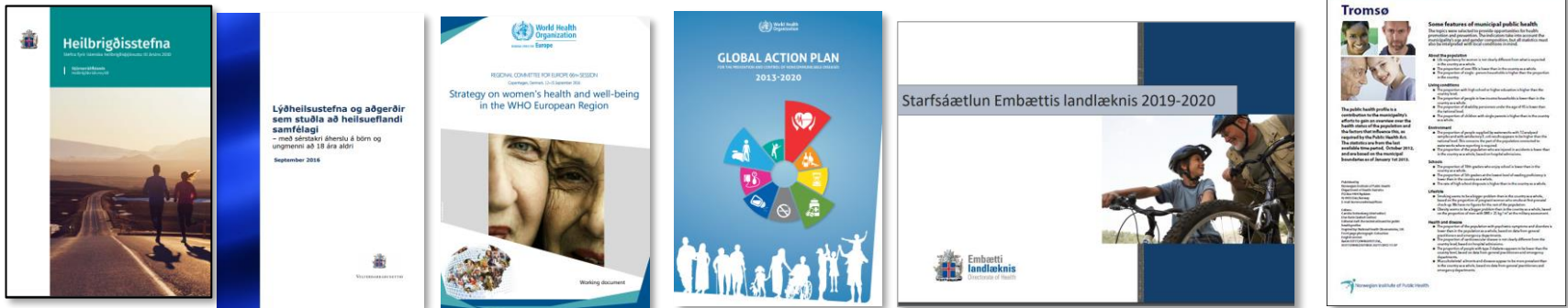
Áhrifaþætti heilbrigðis og velliðanar, Dahlgren og Whitehead (1991), aðlöguð útgáfa Embættis landlæknis 2019 (3.0).

Lýðheilsuvísar í fimmta sinn!

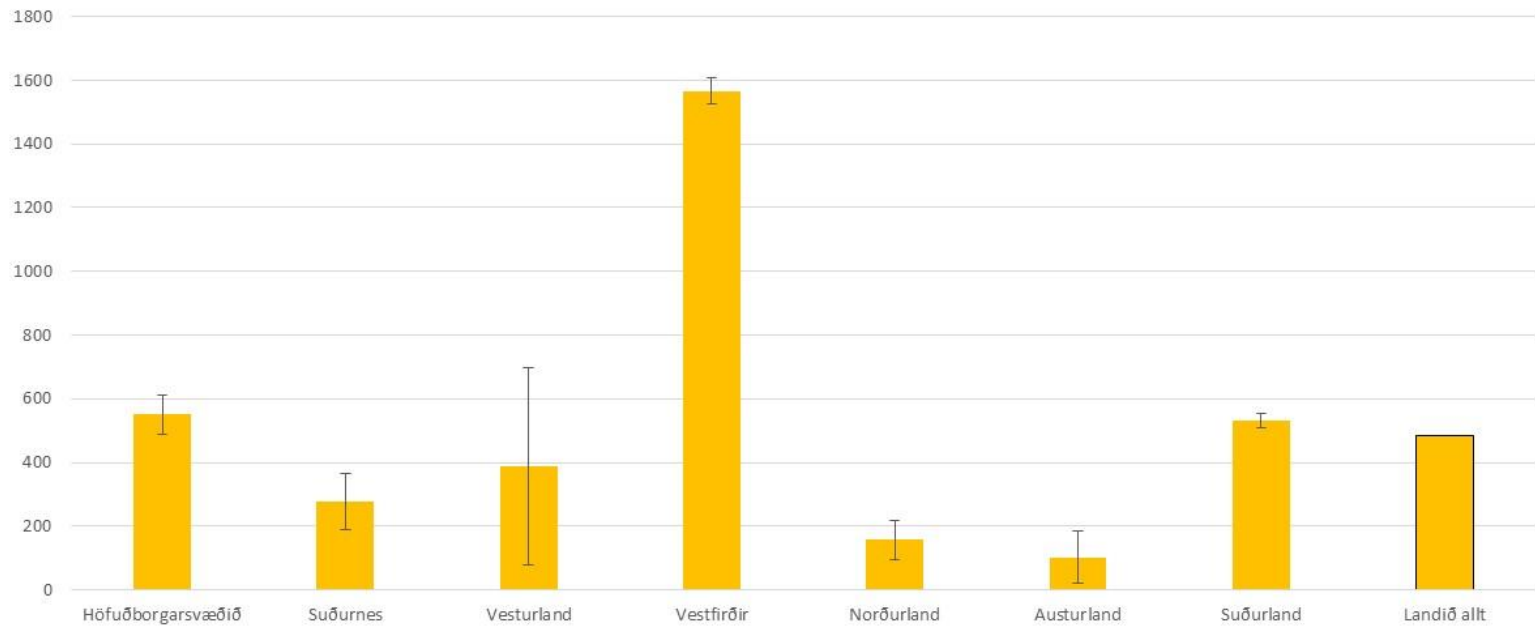
Á hverju ári eru eftirfarandi þættir hafði til hliðsjónar við val á lýðheilsuvísunum

- Áhrifaþættir heilsu sem fela í sér tækifæri til heilsueflingar og forvarna (Byggt á vísindarannsóknum)
- Mikilvægir sjúkdómar sem gera kröfur til heilbrigðisþjónustu (Byggt á vísindarannsóknum)
- Mikilvægar stefnur og áætlanir á sviði lýðheilsu

Erlendar fyrirmyndir,
t.d. Norskir lýðheilsuvísar

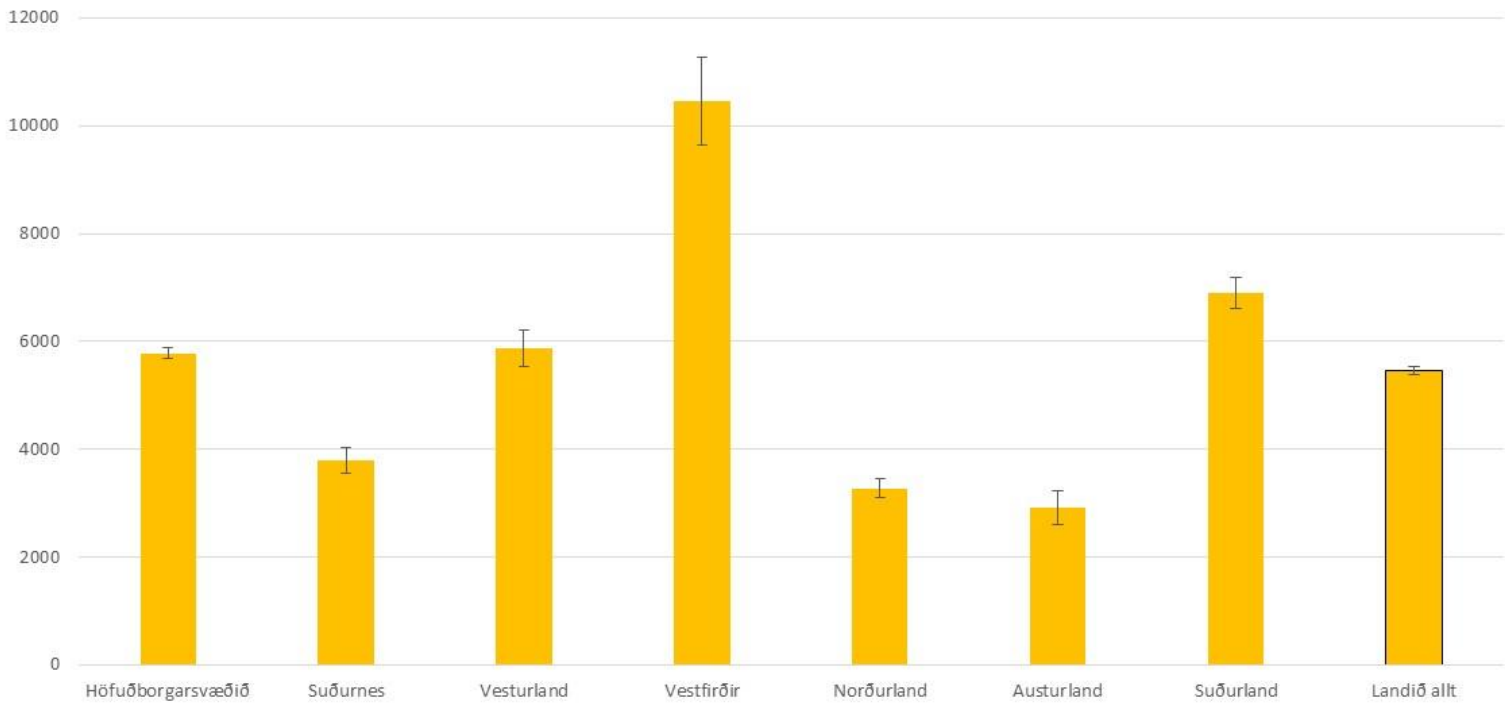

COVID-19 greiningar

Fjöldi greindra COVID-19 tilfella á 100.000 íbúa

Sóttkví vegna COVID-19

Fjöldi einstaklinga sem þurfti að fara í sóttkví vegna COVID-19 á 100.000 íbúa

HEILSA OG VELLÍÐAN MEÐ HEIMSMARKMIÐUNUM

Dóra Guðrún Guðmundsdóttir

LIFNAÐARHÆTTIR OG LÍÐAN

Einblöðungar fyrir hvert umdæmi

Suðurland

LÝÐHEILSUVIÐAR 2020

Lýðheilsuviðar eftir heilbrigðisumdæmum á Íslandi

Hvers vegna lýðheilsuviðar?

Lýðheilsuviðar eru safn mælikvæða sem gefa vísindendingar um heilsu og líðan þjóðarinnar. Þiriting lýðheilsuviðar eftir heilbrigðisumdæmum á Íslandi er liður í því að veita yfirsyn yfir lýðheilsu í hverju umdæmi fyrir sig í samanburði við landið í heild. Lýðheilsuvísir er ætlað að auðvelda heilbrigðisþjónustu og sveitarfélögum, þ.m.t. Heilsueflandi samfélögum, að greina stöðuna í eigin umdæmi, finna styrkleika og áskoranir og skilja þarfir íbúa þannig að hægt sé að vinna með markvissum hætti að því að bæta heilsu og líðan.

Hvæð hefur áhrif á heilsu og líðan?

Fjölmargir þættir hafa áhrif á heilsu og líðan einstaklinga. Sumum áhrifaþáttum heilsu er ekki hægt að breyta, t.d. aldri og erfðum. Margir aðrir áhrifaþættir heilbrigðis eru hins vegar þess aðeins að hafa má áhrif á þá og stuðla þannig að bætri heilsu og vellíðan einstaklinga og minnka líkur á sjúkdómum. Má þar nefna lífnaðarhætti á borð við áfengis- og tóbaksneyslu, mataraæði, hreyfing og svefn og samskipti við fjölskyldu og vini. Þá geta líffskilyrði eins og framboð, aðgengi og gæði menntunar, atvinnu, húsnæðis, heilbrigðis- og félagsþjónustu einnig haft mikil áhrif (Dahlgren G, Whitehead M, 1991). Með því að hafa heilsu og líðan að leiðarljósi í allri stefnumótun og aðgerðum má skapa umhverfi og aðstæður, t.d. í skólum, á vinnustöðum og í samfélögum almenn, sem stuðla að betri heilsu og vellíðan allra.

Svæðisbundinn munur á heilsu

Munur á heilsu og líðan eftir svæðum er þekktur um allan heim. Til þess að draga úr þessum mun þarf að fylgjast með mælikvörðum sem gefa hann til kynna, miðla þeim áfram og stýrja þannig við forgangsröðun aðgerða á vettvangi ríkis og sveitarfélaga. Hjá embætti landlæknis er unnið að heilsueflingu á heildrænan hátt í gegnum Heilsueflandi samfélag. Heilsueflandi leik-, grunn- og framhaldsskóla og Heilsueflandi vinnustaði. Áhersla er lögð á að skapa aðstæður sem

Suðurland

Hér eru dæmi um lýðheilsuviðar þar sem tölur fyrir Suðurland eru frábrögðnar tölur fyrir landið í heild.

- Streita fullorðinna minni
- Gosdrykkjaneysla fullorðinna undir landsmeðaltali
- Færri á biðlista eftir hjúkrunarrými
- Hlutfall öryrkja yfir landsmeðaltali
- Fylltar fullorðinstennur hjá 13 ára yfir landsmeðaltali
- Fjöldi fólks í sóttkið vegna COVID-19 yfir landsmeðaltali

stuðla að heilsu og vellíðan allra. Á grundvelli svæðisbundinna lýðheilsuviðar og Heilsueflandi samfélags geta sveitarfélög, heilbrigðisþjónusta og aðrir hagsmunaaðilar unnið markviss saman að því að bæta heilsu og líðan allra íbúa.

Val á lýðheilsuvísir

Við val á lýðheilsuvísir er sjónun beint að þeim áhrifaþáttum heilsu og líðanar sem fela í sér tækifæri til heilsueflingar og forvarna. Einnig er leitast við að velja þá þætti í ljúkdómabyrði sem mikilvæg er að heilbrigðisþjónusta hvers umdæmis geri sér grein fyrir og bregðist við eftir föngum. Mikilvægir stefnur og aðgerðaaðalstær sem snerta lýðheilsu eru hafðar til hiðsjónar. Þar má nefna heilbrigðis-stefnu til ársins 2030, stefnu um lýðheilsu og aðgerðir sem stuðla að Heilsueflandi samfélagi frá 2016, stefnu Evrópu-deildar Alþjóðheilbrigðismálastofnunarinnar um heilsu kvenna frá 2016, aðgerðaráætlun Alþjóðheilbrigðismálastofnunarinnar vegna langvinnra sjúkdóma frá 2013, árlægar starfsáætlanir embættis landlæknis og heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna.

Gögn

Margvísleg gögn liggja til grundvallar útreikningum lýðheilsuviðar. Notuð eru gögn úr heilbrigðisráðgjafi og könnunum landlæknis, úr könnunum Rannsóknna og greininga, frá Hagstofu Íslands, Menntamálastofnun, Tryggingastofnun ríkisins og Sjúkratryggingum Íslands. Birtar eru upplýsingar úr gögnum sem nýjust eru hvarju sinni. Nokkrir vísar eru aðgengilegir í gagnvirkum [mælaborði Lýðheilsu](#).

Suðurland

LÝÐHEILSUVIÐAR 2020

- Heilbrigðisumdæmi er marktækt frábrögð landinu öllu
- Heilbrigðisumdæmi er ekki marktækt frábrögð landinu öllu
- Ekki er prófað fyrir marktækni
- | Landið allt
- Dreifing heilbrigðisumdæmanna sjö

Lýðheilsuviðar	Ár	Umdæmi	Ísland	Eining	Suðurland
1 Íbúaföldi	2019	30.284	360.563		
2 Íbúafjöldi (fjögjun/fakkun)	2015-19	13,2	9,0	%	
3 Kynjahlutfall	2019	1,08	1,05	kk/kvk	
4 Fælingar < 20 ára	2015-19	6,7	6,1	Á 1.000	
5 Lesskilningur (9. b.)	2019	81,8	81,1	%	
6 Háskólamenntöfr	2019	27,1	42,0	%	
7 Öryrkjar	2019	10,3	9,0	%	
8 Elga erfitt með að ná endum saman	2019	15,4	15,6	%	
9 Hamingja fullorðinna	2019	64,3	60,7	%	
10 Ertmannaleiki fullorðinna	2019	10,6	10,3	%	
11 Langar að hætta í skóla (5.-7. b.)	2019	17,0	14,1	%	
12 Stuttur svefn fullorðinna	2019	25,1	26,6	%	
13 Stuttur svefn (8.-10. b.)	2020	44,9	43,1	%	
14 Streita fullorðinna	2019	20,2	25,8	%	
15 Engin röskleg hreyfing fullorðna	2019	10,3	11,3	%	
16 Hreyfing skv. ráðleggingum (5.-7. b.)	2019	13,2	14,0	%	
17 Þátttaka í skipulögðu íþróttastarfi (5.-7. b.)	2019	64,6	66,3	%	
18 Grenmetis- og ávaxtaneysla fullorðinna	2019	9,7	10,6	%	
19 Gosdrykkjaneysla fullorðinna	2019	18,2	21,3	%	
20 Gosdrykkjaneysla (5.-7. b.)	2019	20,1	19,3	%	
21 Óþældi í skóla, drengir (5.-7. b.)	2019	26,2	28,6	%	
22 Áættaðdrykkja fullorðinna	2019	21,9	23,7	%	
23 Övunartækni (10. b.)	2020	6,5	6,5	%	
24 Reykingar fullorðinna	2019	8,6	8,2	%	
25 Rafretnotkun (10. b.)	2020	14,3	12,8	%	
26 Tóbaksnotkun í vör fullorðna	2019	5,3	7,3	%	
27 Þunglyndisfjöldanotkun	2019	143,1	142,0	DD	
28 Slævaðni lyf og svefnlyf	2019	58,3	59,8	DD	
29 Kransæðaáæðir	2015-19	171,4	162,9	Á 100.000	
30 Langv. lungnatappa, sjúkrhúslægur	2015-19	157,7	175,1	Á 100.000	
31 Ótímabær dauðsföll v/ langv. sjúkdóma	2015-19	8,4	8,3	Lúkur (%)	
32 Sýklalyfjávísanir < 5 ára	2019	833,1	910,9	Á 1.000	
33 COVID-19 greiningar	2020	530,4	484,3	Á 100.000	
34 Sjúkfr. vegna COVID-19	2020	6.897,9	5.458,1	Á 100.000	
35 Sjúkumun fyrir lagðrið krabbameini	2019	64,1	66,7	%	
36 Sjúkumun fyrir þrjú tákkrabbameini	2019	62,2	60,6	%	
37 Fylltar fullorðinstennur, 13 ára	2019	1,9	1,6	Fjöldi	
38 Líðsþiptaáæðir á mjóðm	2015-19	215,2	197,8	Á 100.000	
39 Líðsþiptaáæðir á hné	2015-19	213,0	188,3	Á 100.000	
40 Almenn hjúkrunarrými	2019	60,2	58,5	Á 1.000	
41 Biðlisti eftir hjúkrunarrými, ≥ 67 ára	2019	4,3	8,2	Á 1.000	
42 Fjölfylljanotkun, ≥ 75 ára	2019	53,5	56,1	%	
43 Heilugæsluheimsóknir	2019	2,8	2,8	Á íbúa	
44 Ásfræðni heimsóknir	2019	1,0	1,4	Á íbúa	

Skýringar

1. Hagst. 2. Hagst. 3. Hagst. 4. Fx. Fæðingur/1.000 kv. 15-19 ára. Álfurast. 5. Mins. Lágmarkshæð í kúskilningi í sameinuðu könnunarpöllum. 6. Hagst. 25-74 ára. 7. TR. 75 ára öðrukvæmt á 6. ári eftir heilbrigðisráðgjafi. 8. Hagst. 8. Vöðum. Þessar tölur eru frá 9. Vöðum. Svæðisbundin tölur eru frá 10. Vöðum. Fyrir öll tölur eru frá 11. Vöðum. Fyrir öll tölur eru frá 12. Vöðum. 13. RGG. Öryrkjar. 14. Hagst. 15. RGG. 16. Hagst. 17. RGG. 18. Vöðum. Þetta gættir 2 Sv. 19. Hagst. 20. Hagst. 21. Hagst. 22. Hagst. 23. Hagst. 24. Hagst. 25. Hagst. 26. Hagst. 27. Hagst. 28. Hagst. 29. Hagst. 30. Hagst. 31. Hagst. 32. Hagst. 33. Hagst. 34. Hagst. 35. Hagst. 36. Hagst. 37. Hagst. 38. Hagst. 39. Hagst. 40. Hagst. 41. Hagst. 42. Hagst. 43. Hagst. 44. Hagst. 45. Hagst. 46. Hagst. 47. Hagst. 48. Hagst. 49. Hagst. 50. Hagst. 51. Hagst. 52. Hagst. 53. Hagst. 54. Hagst. 55. Hagst. 56. Hagst. 57. Hagst. 58. Hagst. 59. Hagst. 60. Hagst. 61. Hagst. 62. Hagst. 63. Hagst. 64. Hagst. 65. Hagst. 66. Hagst. 67. Hagst. 68. Hagst. 69. Hagst. 70. Hagst. 71. Hagst. 72. Hagst. 73. Hagst. 74. Hagst. 75. Hagst. 76. Hagst. 77. Hagst. 78. Hagst. 79. Hagst. 80. Hagst. 81. Hagst. 82. Hagst. 83. Hagst. 84. Hagst. 85. Hagst. 86. Hagst. 87. Hagst. 88. Hagst. 89. Hagst. 90. Hagst. 91. Hagst. 92. Hagst. 93. Hagst. 94. Hagst. 95. Hagst. 96. Hagst. 97. Hagst. 98. Hagst. 99. Hagst. 100. Hagst. 101. Hagst. 102. Hagst. 103. Hagst. 104. Hagst. 105. Hagst. 106. Hagst. 107. Hagst. 108. Hagst. 109. Hagst. 110. Hagst. 111. Hagst. 112. Hagst. 113. Hagst. 114. Hagst. 115. Hagst. 116. Hagst. 117. Hagst. 118. Hagst. 119. Hagst. 120. Hagst. 121. Hagst. 122. Hagst. 123. Hagst. 124. Hagst. 125. Hagst. 126. Hagst. 127. Hagst. 128. Hagst. 129. Hagst. 130. Hagst. 131. Hagst. 132. Hagst. 133. Hagst. 134. Hagst. 135. Hagst. 136. Hagst. 137. Hagst. 138. Hagst. 139. Hagst. 140. Hagst. 141. Hagst. 142. Hagst. 143. Hagst. 144. Hagst. 145. Hagst. 146. Hagst. 147. Hagst. 148. Hagst. 149. Hagst. 150. Hagst. 151. Hagst. 152. Hagst. 153. Hagst. 154. Hagst. 155. Hagst. 156. Hagst. 157. Hagst. 158. Hagst. 159. Hagst. 160. Hagst. 161. Hagst. 162. Hagst. 163. Hagst. 164. Hagst. 165. Hagst. 166. Hagst. 167. Hagst. 168. Hagst. 169. Hagst. 170. Hagst. 171. Hagst. 172. Hagst. 173. Hagst. 174. Hagst. 175. Hagst. 176. Hagst. 177. Hagst. 178. Hagst. 179. Hagst. 180. Hagst. 181. Hagst. 182. Hagst. 183. Hagst. 184. Hagst. 185. Hagst. 186. Hagst. 187. Hagst. 188. Hagst. 189. Hagst. 190. Hagst. 191. Hagst. 192. Hagst. 193. Hagst. 194. Hagst. 195. Hagst. 196. Hagst. 197. Hagst. 198. Hagst. 199. Hagst. 200. Hagst. 201. Hagst. 202. Hagst. 203. Hagst. 204. Hagst. 205. Hagst. 206. Hagst. 207. Hagst. 208. Hagst. 209. Hagst. 210. Hagst. 211. Hagst. 212. Hagst. 213. Hagst. 214. Hagst. 215. Hagst. 216. Hagst. 217. Hagst. 218. Hagst. 219. Hagst. 220. Hagst. 221. Hagst. 222. Hagst. 223. Hagst. 224. Hagst. 225. Hagst. 226. Hagst. 227. Hagst. 228. Hagst. 229. Hagst. 230. Hagst. 231. Hagst. 232. Hagst. 233. Hagst. 234. Hagst. 235. Hagst. 236. Hagst. 237. Hagst. 238. Hagst. 239. Hagst. 240. Hagst. 241. Hagst. 242. Hagst. 243. Hagst. 244. Hagst. 245. Hagst. 246. Hagst. 247. Hagst. 248. Hagst. 249. Hagst. 250. Hagst. 251. Hagst. 252. Hagst. 253. Hagst. 254. Hagst. 255. Hagst. 256. Hagst. 257. Hagst. 258. Hagst. 259. Hagst. 260. Hagst. 261. Hagst. 262. Hagst. 263. Hagst. 264. Hagst. 265. Hagst. 266. Hagst. 267. Hagst. 268. Hagst. 269. Hagst. 270. Hagst. 271. Hagst. 272. Hagst. 273. Hagst. 274. Hagst. 275. Hagst. 276. Hagst. 277. Hagst. 278. Hagst. 279. Hagst. 280. Hagst. 281. Hagst. 282. Hagst. 283. Hagst. 284. Hagst. 285. Hagst. 286. Hagst. 287. Hagst. 288. Hagst. 289. Hagst. 290. Hagst. 291. Hagst. 292. Hagst. 293. Hagst. 294. Hagst. 295. Hagst. 296. Hagst. 297. Hagst. 298. Hagst. 299. Hagst. 300. Hagst. 301. Hagst. 302. Hagst. 303. Hagst. 304. Hagst. 305. Hagst. 306. Hagst. 307. Hagst. 308. Hagst. 309. Hagst. 310. Hagst. 311. Hagst. 312. Hagst. 313. Hagst. 314. Hagst. 315. Hagst. 316. Hagst. 317. Hagst. 318. Hagst. 319. Hagst. 320. Hagst. 321. Hagst. 322. Hagst. 323. Hagst. 324. Hagst. 325. Hagst. 326. Hagst. 327. Hagst. 328. Hagst. 329. Hagst. 330. Hagst. 331. Hagst. 332. Hagst. 333. Hagst. 334. Hagst. 335. Hagst. 336. Hagst. 337. Hagst. 338. Hagst. 339. Hagst. 340. Hagst. 341. Hagst. 342. Hagst. 343. Hagst. 344. Hagst. 345. Hagst. 346. Hagst. 347. Hagst. 348. Hagst. 349. Hagst. 350. Hagst. 351. Hagst. 352. Hagst. 353. Hagst. 354. Hagst. 355. Hagst. 356. Hagst. 357. Hagst. 358. Hagst. 359. Hagst. 360. Hagst. 361. Hagst. 362. Hagst. 363. Hagst. 364. Hagst. 365. Hagst. 366. Hagst. 367. Hagst. 368. Hagst. 369. Hagst. 370. Hagst. 371. Hagst. 372. Hagst. 373. Hagst. 374. Hagst. 375. Hagst. 376. Hagst. 377. Hagst. 378. Hagst. 379. Hagst. 380. Hagst. 381. Hagst. 382. Hagst. 383. Hagst. 384. Hagst. 385. Hagst. 386. Hagst. 387. Hagst. 388. Hagst. 389. Hagst. 390. Hagst. 391. Hagst. 392. Hagst. 393. Hagst. 394. Hagst. 395. Hagst. 396. Hagst. 397. Hagst. 398. Hagst. 399. Hagst. 400. Hagst. 401. Hagst. 402. Hagst. 403. Hagst. 404. Hagst. 405. Hagst. 406. Hagst. 407. Hagst. 408. Hagst. 409. Hagst. 410. Hagst. 411. Hagst. 412. Hagst. 413. Hagst. 414. Hagst. 415. Hagst. 416. Hagst. 417. Hagst. 418. Hagst. 419. Hagst. 420. Hagst. 421. Hagst. 422. Hagst. 423. Hagst. 424. Hagst. 425. Hagst. 426. Hagst. 427. Hagst. 428. Hagst. 429. Hagst. 430. Hagst. 431. Hagst. 432. Hagst. 433. Hagst. 434. Hagst. 435. Hagst. 436. Hagst. 437. Hagst. 438. Hagst. 439. Hagst. 440. Hagst. 441. Hagst. 442. Hagst. 443. Hagst. 444. Hagst. 445. Hagst. 446. Hagst. 447. Hagst. 448. Hagst. 449. Hagst. 450. Hagst. 451. Hagst. 452. Hagst. 453. Hagst. 454. Hagst. 455. Hagst. 456. Hagst. 457. Hagst. 458. Hagst. 459. Hagst. 460. Hagst. 461. Hagst. 462. Hagst. 463. Hagst. 464. Hagst. 465. Hagst. 466. Hagst. 467. Hagst. 468. Hagst. 469. Hagst. 470. Hagst. 471. Hagst. 472. Hagst. 473. Hagst. 474. Hagst. 475. Hagst. 476. Hagst. 477. Hagst. 478. Hagst. 479. Hagst. 480. Hagst. 481. Hagst. 482. Hagst. 483. Hagst. 484. Hagst. 485. Hagst. 486. Hagst. 487. Hagst. 488. Hagst. 489. Hagst. 490. Hagst. 491. Hagst. 492. Hagst. 493. Hagst. 494. Hagst. 495. Hagst. 496. Hagst. 497. Hagst. 498. Hagst. 499. Hagst. 500. Hagst. 501. Hagst. 502. Hagst. 503. Hagst. 504. Hagst. 505. Hagst. 506. Hagst. 507. Hagst. 508. Hagst. 509. Hagst. 510. Hagst. 511. Hagst. 512. Hagst. 513. Hagst. 514. Hagst. 515. Hagst. 516. Hagst. 517. Hagst. 518. Hagst. 519. Hagst. 520. Hagst. 521. Hagst. 522. Hagst. 523. Hagst. 524. Hagst. 525. Hagst. 526. Hagst. 527. Hagst. 528. Hagst. 529. Hagst. 530. Hagst. 531. Hagst. 532. Hagst. 533. Hagst. 534. Hagst. 535. Hagst. 536. Hagst. 537. Hagst. 538. Hagst. 539. Hagst. 540. Hagst. 541. Hagst. 542. Hagst. 543. Hagst. 544. Hagst. 545. Hagst. 546. Hagst. 547. Hagst. 548. Hagst. 549. Hagst. 550. Hagst. 551. Hagst. 552. Hagst. 553. Hagst. 554. Hagst. 555. Hagst. 556. Hagst. 557. Hagst. 558. Hagst. 559. Hagst. 560. Hagst. 561. Hagst. 562. Hagst. 563. Hagst. 564. Hagst. 565. Hagst. 566. Hagst. 567. Hagst. 568. Hagst. 569. Hagst. 570. Hagst. 571. Hagst. 572. Hagst. 573. Hagst. 574. Hagst. 575. Hagst. 576. Hagst. 577. Hagst. 578. Hagst. 579. Hagst. 580. Hagst. 581. Hagst. 582. Hagst. 583. Hagst. 584. Hagst. 585. Hagst. 586. Hagst. 587. Hagst. 588. Hagst. 589. Hagst. 590. Hagst. 591. Hagst. 592. Hagst. 593. Hagst. 594. Hagst. 595. Hagst. 596. Hagst. 597. Hagst. 598. Hagst. 599. Hagst. 600. Hagst. 601. Hagst. 602. Hagst. 603. Hagst. 604. Hagst. 605. Hagst. 606. Hagst. 607. Hagst. 608. Hagst. 609. Hagst. 610. Hagst. 611. Hagst. 612. Hagst. 613. Hagst. 614. Hagst. 615. Hagst. 616. Hagst. 617. Hagst. 618. Hagst. 619. Hagst. 620. Hagst. 621. Hagst. 622. Hagst. 623. Hagst. 624. Hagst. 625. Hagst. 626. Hagst. 627. Hagst. 628. Hagst. 629. Hagst. 630. Hagst. 631. Hagst. 632. Hagst. 633. Hagst. 634. Hagst. 635. Hagst. 636. Hagst. 637. Hagst. 638. Hagst. 639. Hagst. 640. Hagst. 641. Hagst. 642. Hagst. 643. Hagst. 644. Hagst. 645. Hagst. 646. Hagst. 647. Hagst. 648. Hagst. 649. Hagst. 650. Hagst. 651. Hagst. 652. Hagst. 653. Hagst. 654. Hagst. 655. Hagst. 656. Hagst. 657. Hagst. 658. Hagst. 659. Hagst. 660. Hagst. 661. Hagst. 662. Hagst. 663. Hagst. 664. Hagst. 665. Hagst. 666. Hagst. 667. Hagst. 668. Hagst. 669. Hagst. 670. Hagst. 671. Hagst. 672. Hagst. 673. Hagst. 674. Hagst. 675. Hagst. 676. Hagst. 677. Hagst. 678. Hagst. 679. Hagst. 680. Hagst. 681. Hagst. 682. Hagst. 683. Hagst. 684. Hagst. 685. Hagst. 686. Hagst. 687. Hagst. 688. Hagst. 689. Hagst. 690. Hagst. 691. Hagst. 692. Hagst. 693. Hagst. 694. Hagst. 695. Hagst. 696. Hagst. 697. Hagst. 698. Hagst. 699. Hagst. 700. Hagst. 701. Hagst. 702. Hagst. 703. Hagst. 704. Hagst. 705. Hagst. 706. Hagst. 707. Hagst. 708. Hagst. 709. Hagst. 710. Hagst. 711. Hagst. 712. Hagst. 713. Hagst. 714. Hagst. 715. Hagst. 716. Hagst. 717. Hagst. 718. Hagst. 719. Hagst. 720. Hagst. 721. Hagst. 722. Hagst. 723. Hagst. 724. Hagst. 725. Hagst. 726. Hagst. 727. Hagst. 728. Hagst. 729. Hagst. 730. Hagst. 731. Hagst. 732. Hagst. 733. Hagst. 734. Hagst. 735. Hagst. 736. Hagst. 737. Hagst. 738. Hagst. 739. Hagst. 740. Hagst. 741. Hagst. 742. Hagst. 743. Hagst. 744. Hagst. 745. Hagst. 746. Hagst. 747. Hagst. 748. Hagst. 749. Hagst. 750. Hagst. 751. Hagst. 752. Hagst. 753. Hagst. 754. Hagst. 755. Hagst. 756. Hagst. 757. Hagst. 758. Hagst. 759. Hagst. 760. Hagst. 761. Hagst. 762. Hagst. 763. Hagst. 764. Hagst. 765. Hagst. 766. Hagst. 767. Hagst. 768. Hagst. 769. Hagst. 770. Hagst. 771. Hagst. 772. Hagst. 773. Hagst. 774. Hagst. 775. Hagst. 776. Hagst. 777. Hagst. 778. Hagst. 779.

Lífnaðarhættir og líðan	9	Hamingja fullorðinna
	10	Einmanaleiki fullorðinna
	11	Langar að hætta í skóla (5.-7. b.)
	12	Stuttur svefn fullorðinna
	13	Stuttur svefn (8.-10. b.)
	14	Streita fullorðinna
	15	Engin röskleg hreyfing, fullorðnir
	16	Hreyfing skv. ráðleggingum (5.-7. b.)
	17	Þátttaka í skipulögðu íþróttastarfi (5.-7. b.)
	18	Grænmetis- og ávaxtaneysla fullorðinna
	19	Gosdrykkjaneysla fullorðinna
	20	Gosdrykkjaneysla (5.-7. b.)
	21	Ofbeldi í skóla, drengir (5.-7. b.)
	22	Áhættudrykkja fullorðinna
	23	Ölvunardrykkja (10. b.)
	24	Reykingar fullorðinna
25	Rafrettunotkun (10. b.)	
26	Tóbaksnotkun í vör, fullorðnir	

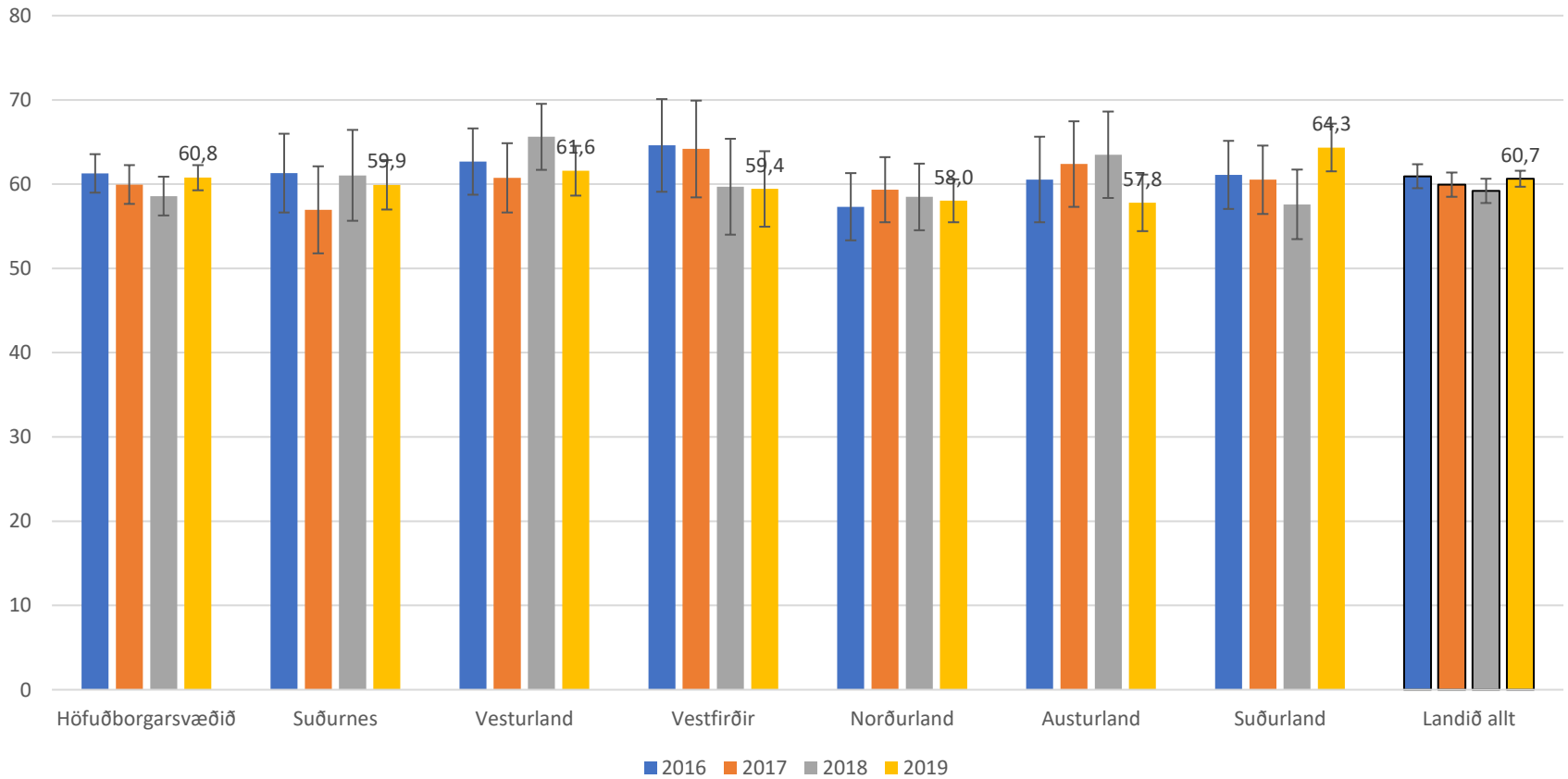

Líðan

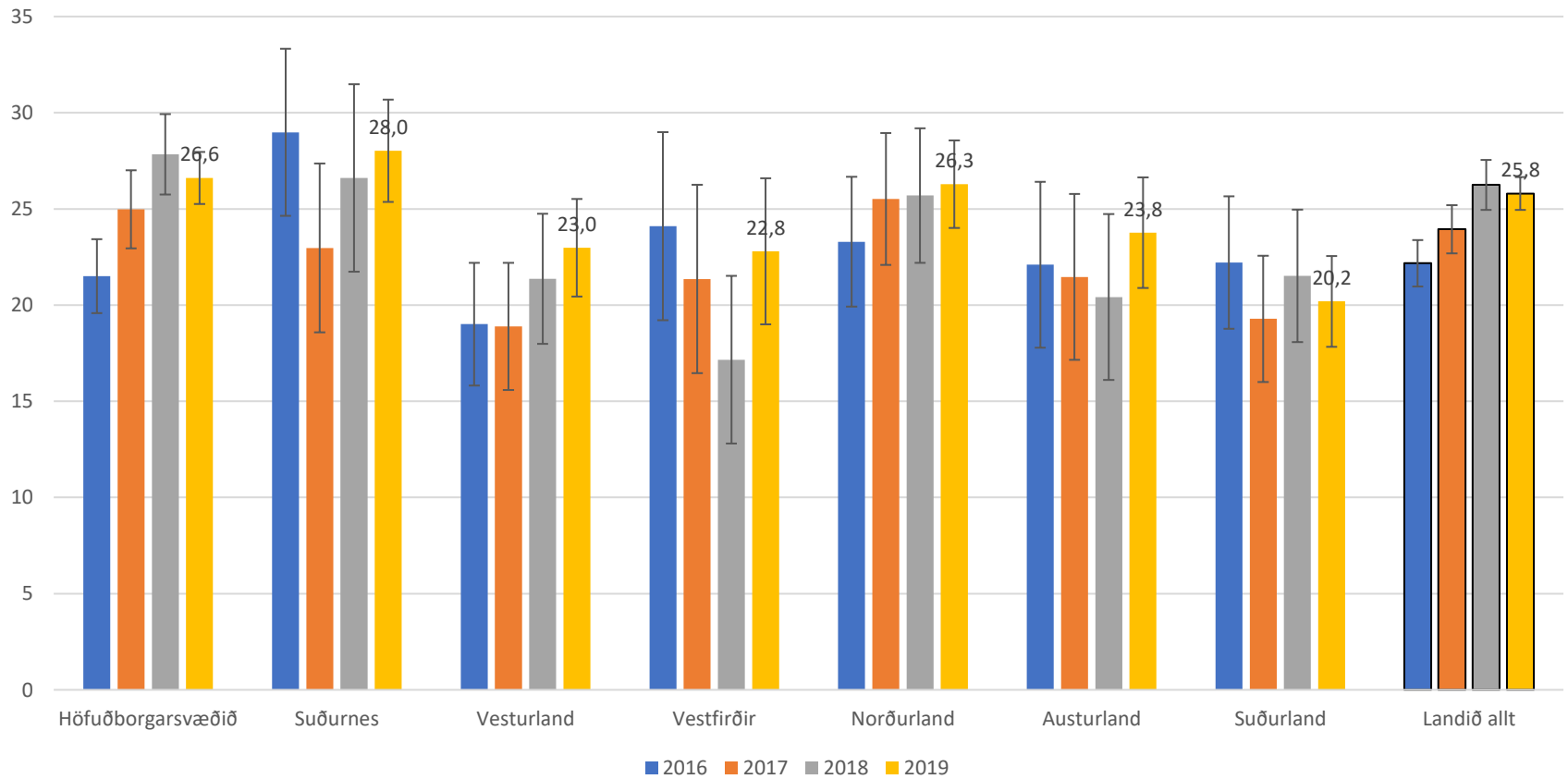

Hamingja

Hamingja fullorðinna

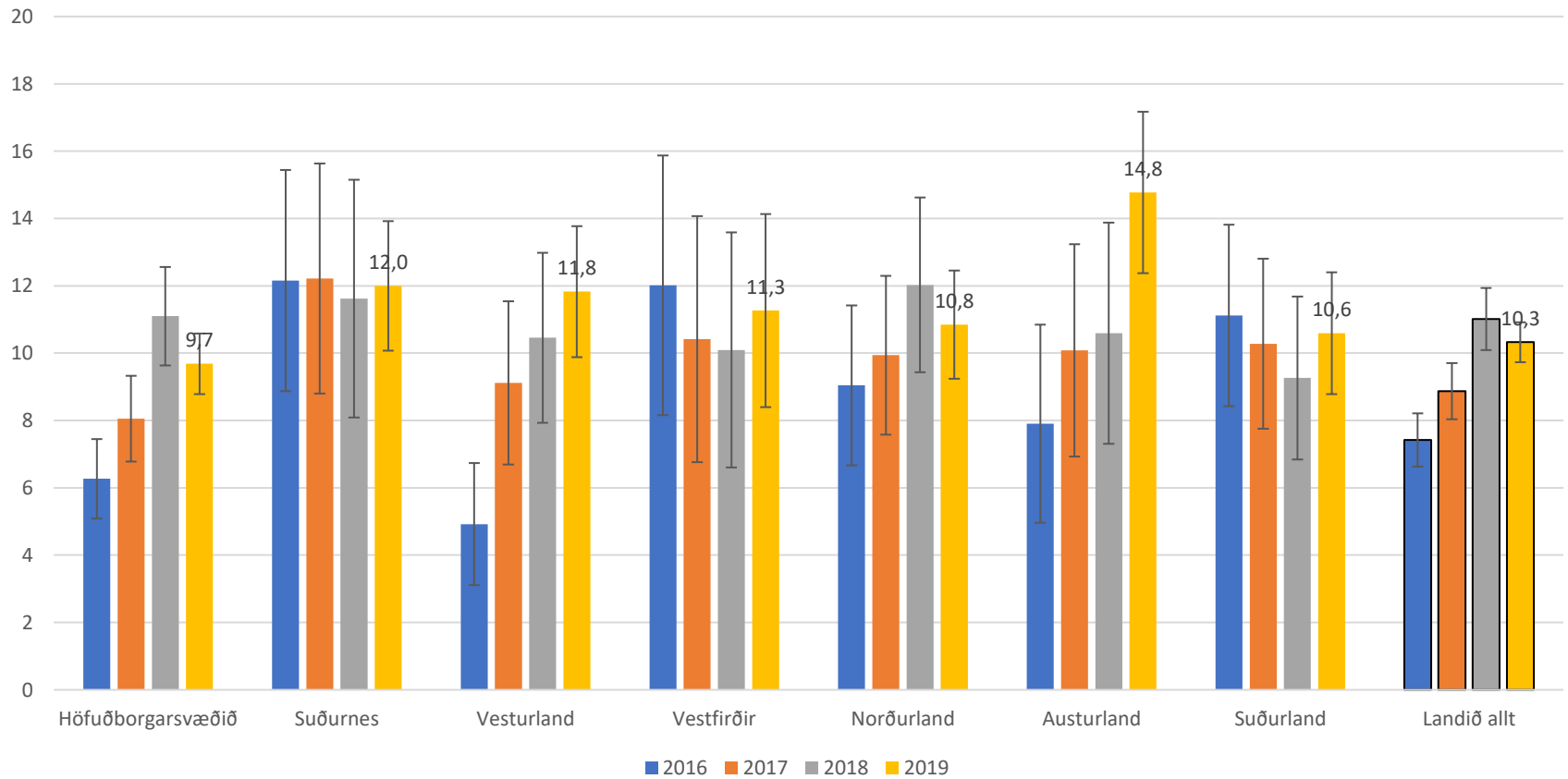
Streita fullorðinna

Hlutfall fullorðinna sem segist oft eða mjög oft finna fyrir mikilli streitu í daglegu lífi

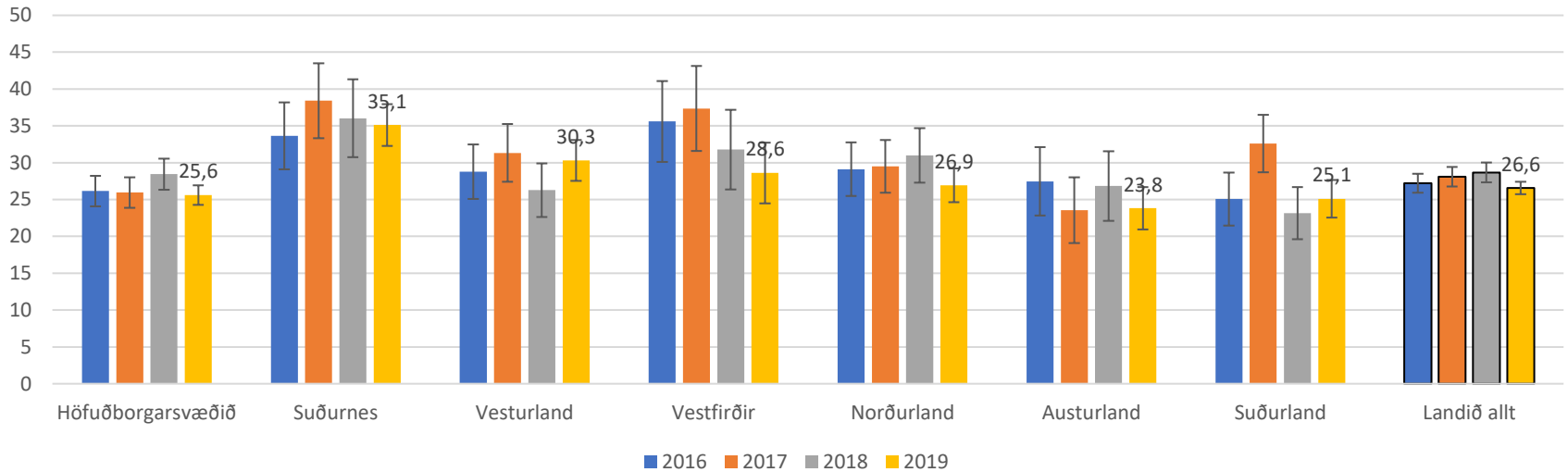
Einmanaleiki

Einmanaleiki fullorðinna

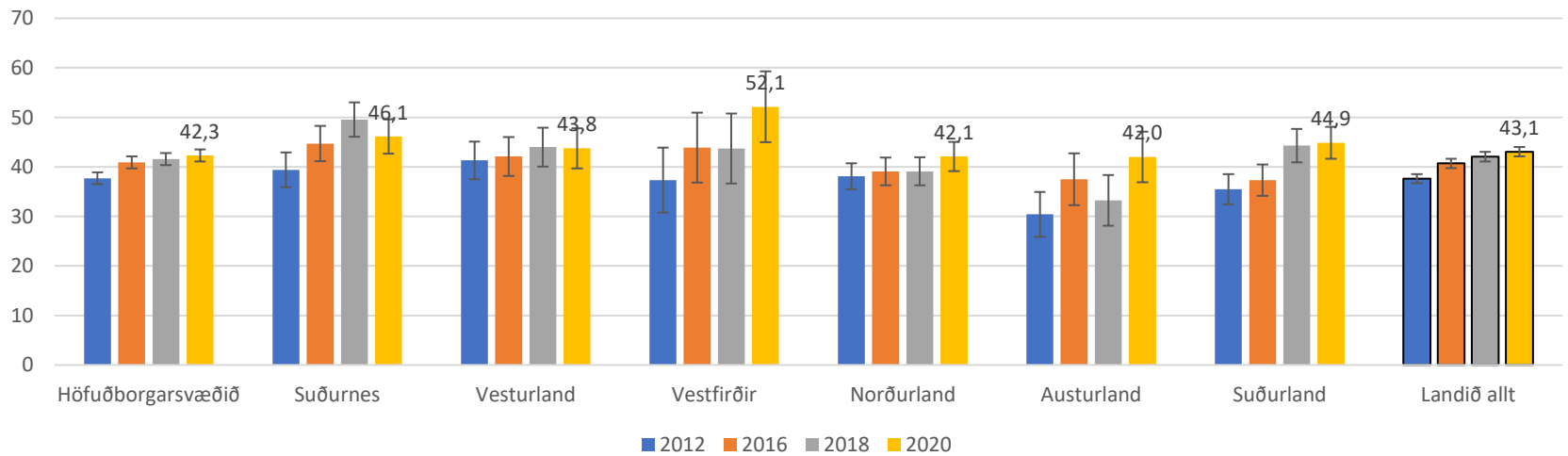

Hlutfall fullorðinna sem segist oft eða mjög oft finna fyrir einmanaleika

Stuttur svefn fullorðinna

Stuttur svefn (8.-10. bekkur)

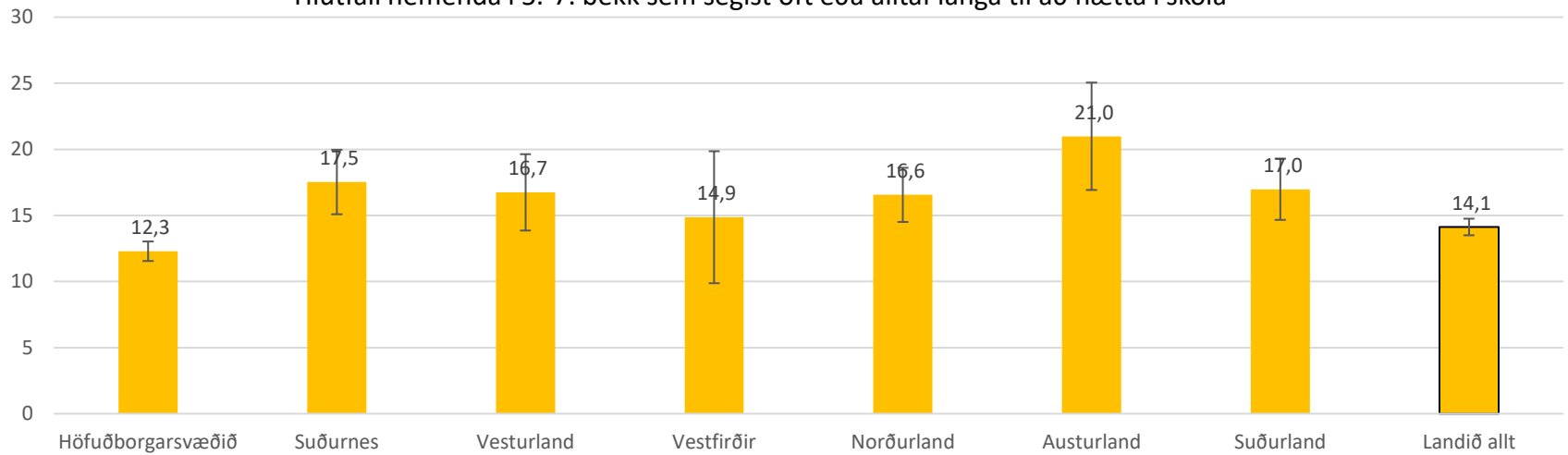
Hlutfall fullorðinna sem sefur að jafnaði 6 klst. eða minna á nóttu

Hlutfall nemenda í 8.-10. bekk sem sefur að jafnaði 7 klst. eða minna á nóttu

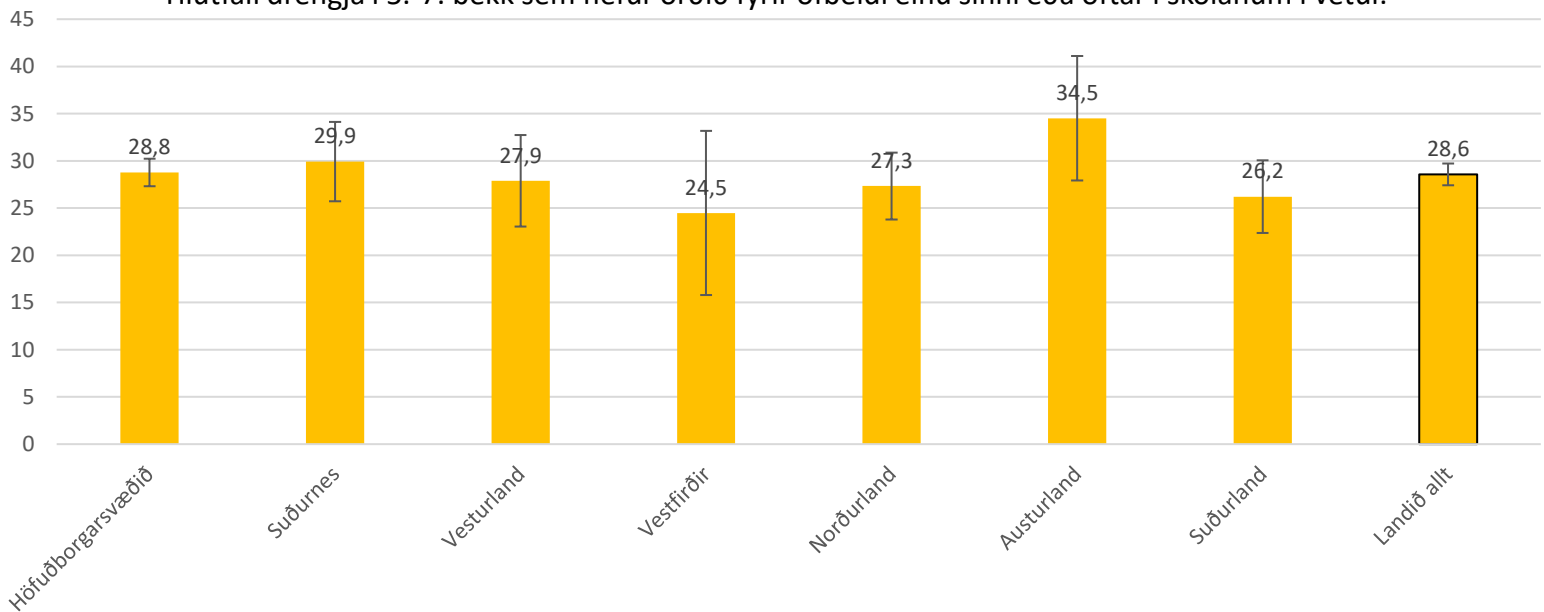
Langar að hætta í skóla (5.-7. b.)

Hlutfall nemenda í 5.-7. bekk sem segist oft eða alltaf langa til að hætta í skóla

Ofbeldi í skóla, drengir (5.-7. bekkur)

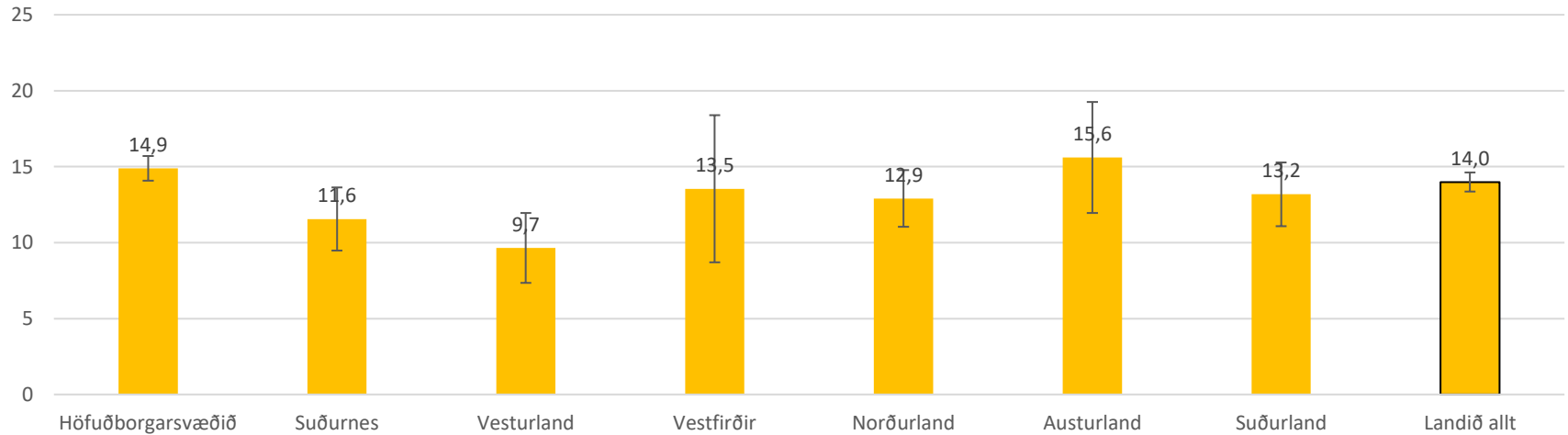
Hlutfall drengja í 5.-7. bekk sem hefur orðið fyrir ofbeldi einu sinni eða oftár í skólanum í vetur.

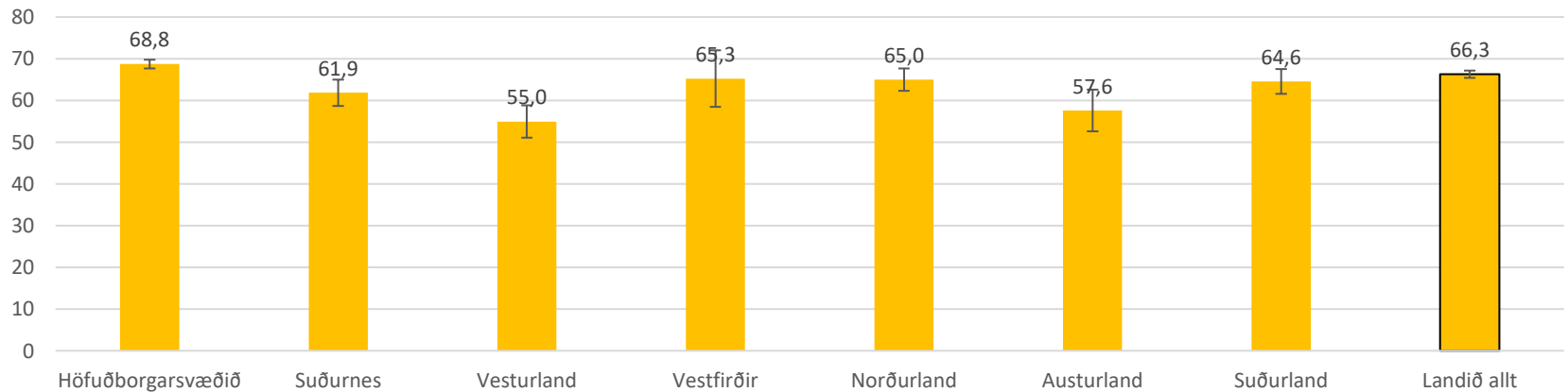
Hreyfing og næring

Hreyfing samkvæmt ráðleggingum (5.-7. bekkur)

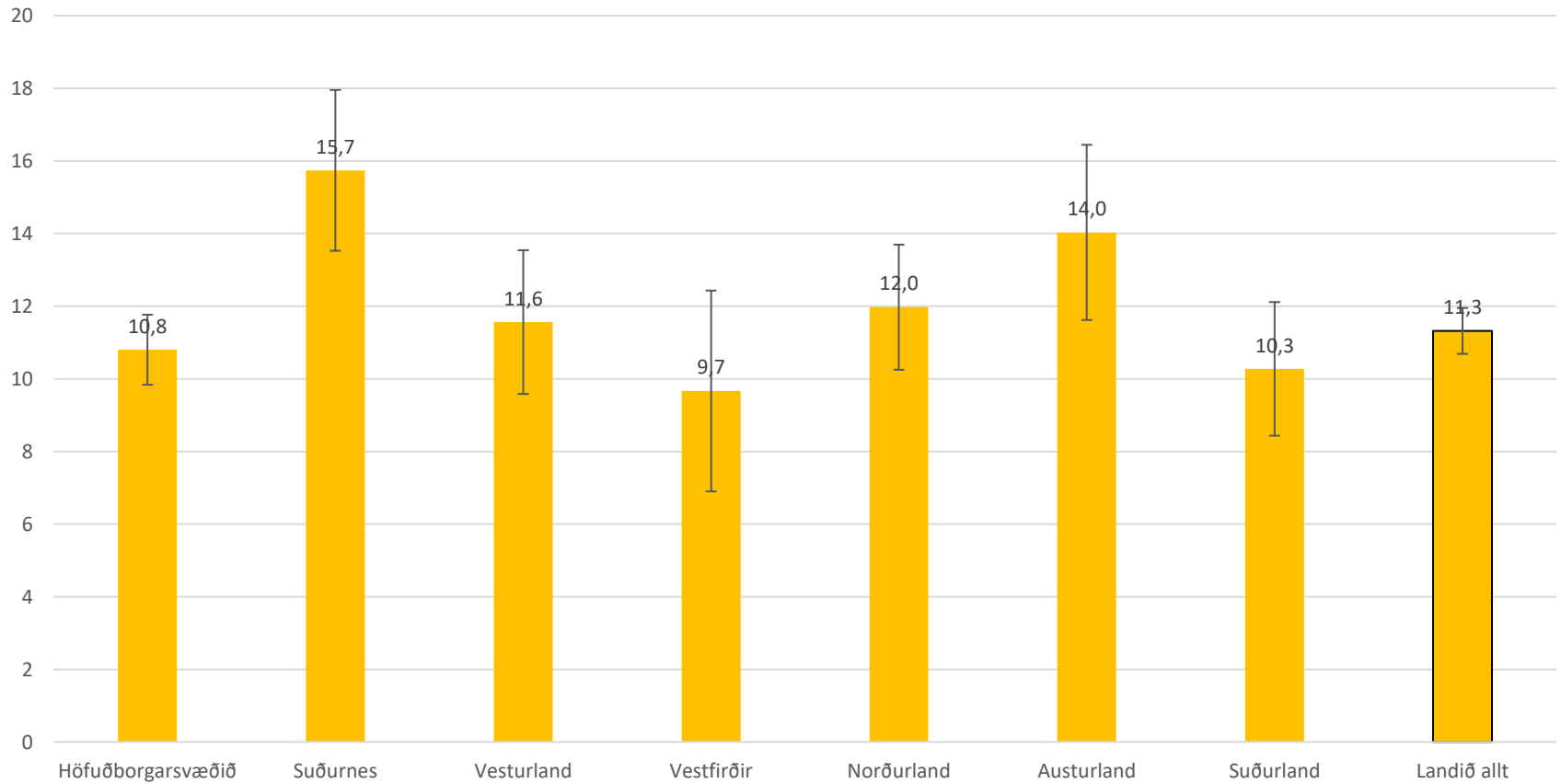

Þátttaka í skipulögðu íþróttastarfi (5.-7. bekkur)

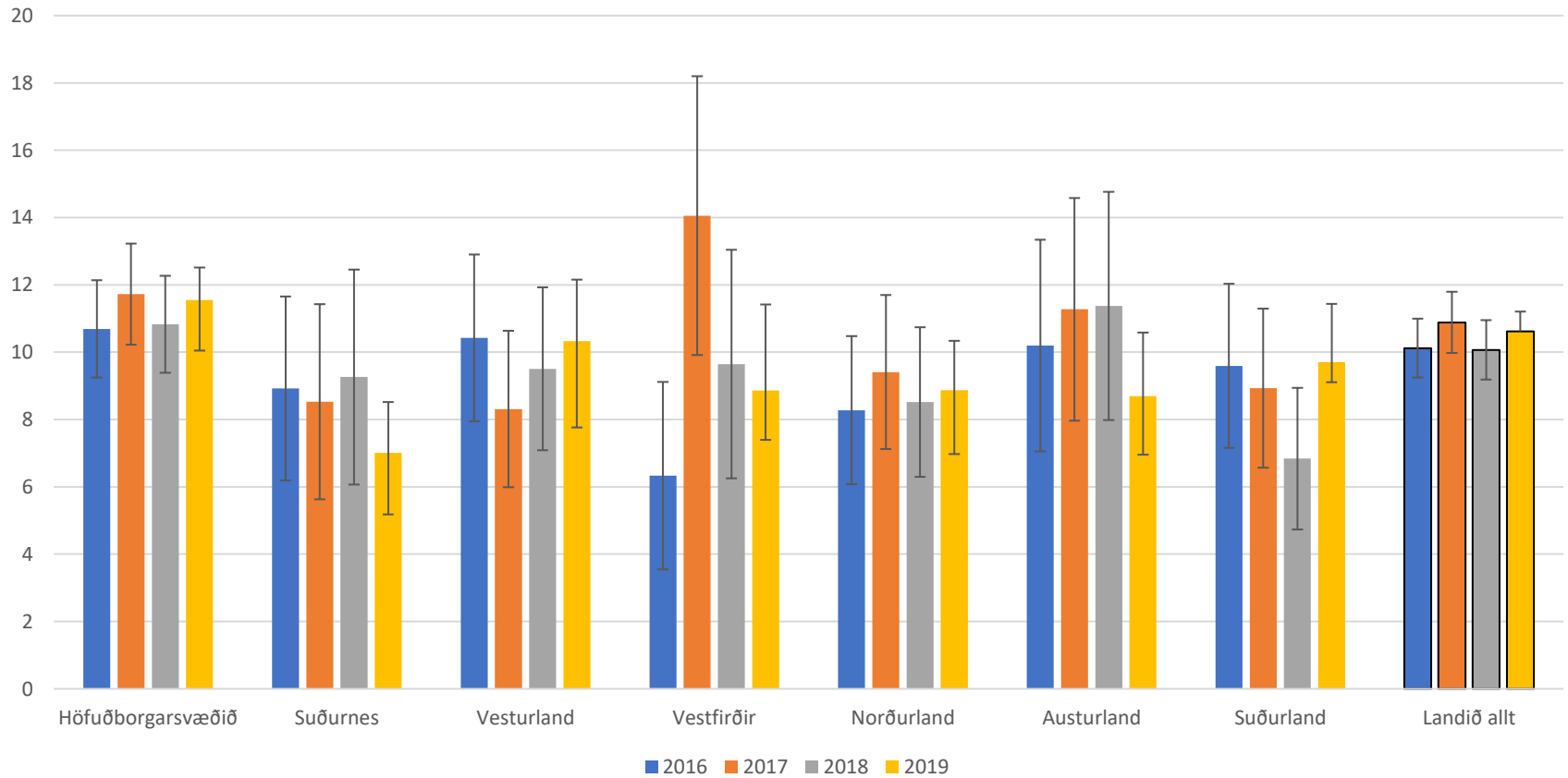
Hlutfall nemenda í 5.-7. bekk sem segist hreyfa sig í samræmi við ráðleggingar (≥ 60 mín./dag, 7 daga vikunnar).
Hlutfall nemenda í 5.-7. bekk sem æfir með íþróttafélagi $\geq 3x$ í viku.

Engin röskleg hreyfing, fullorðnir

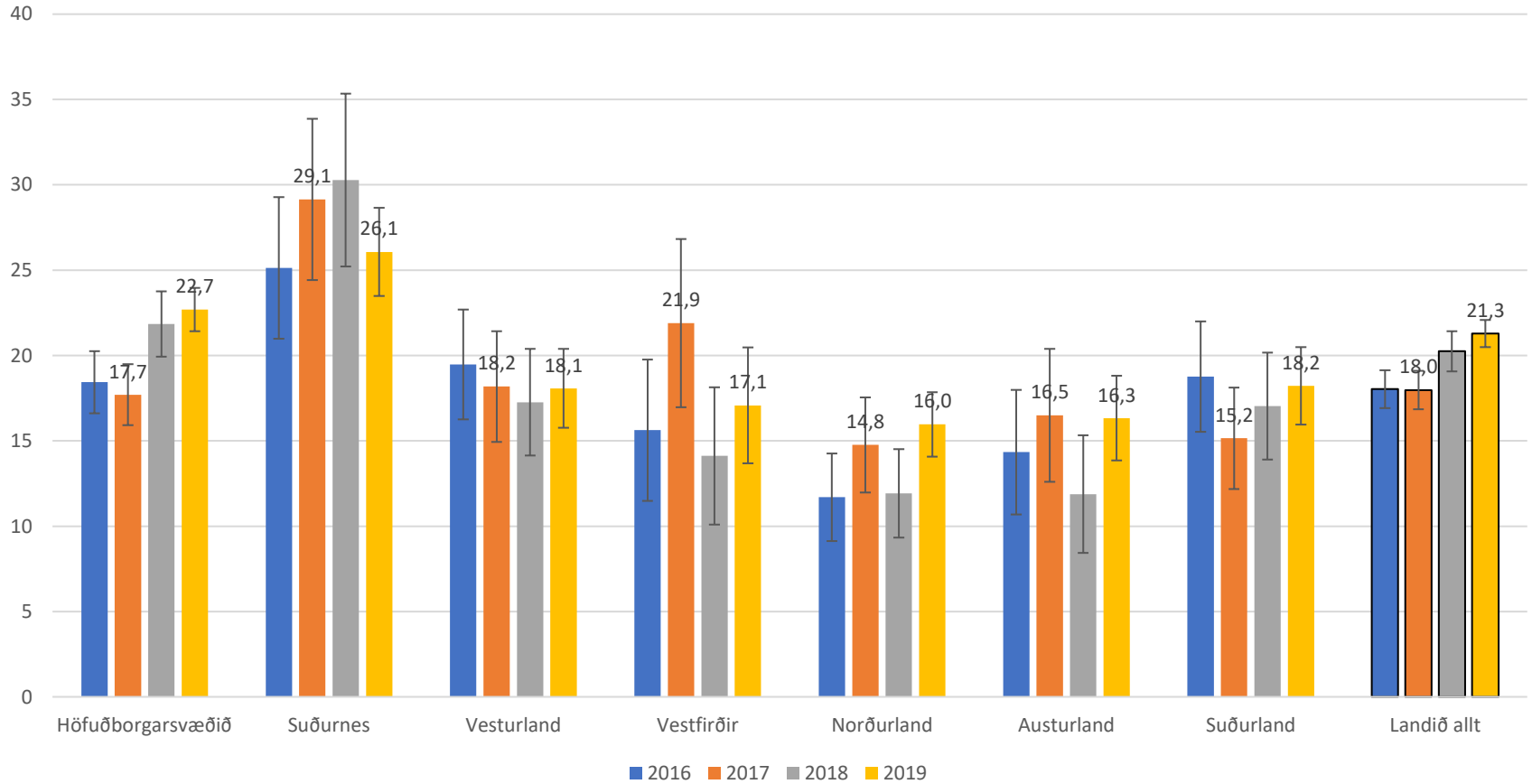
Hlutfall fullorðinna sem stundar litla sem enga miðlungserfiða eða erfiða hreyfingu (minna en 15 mín./viku).

Grænmetis- og ávaxtaneysla fullorðinna

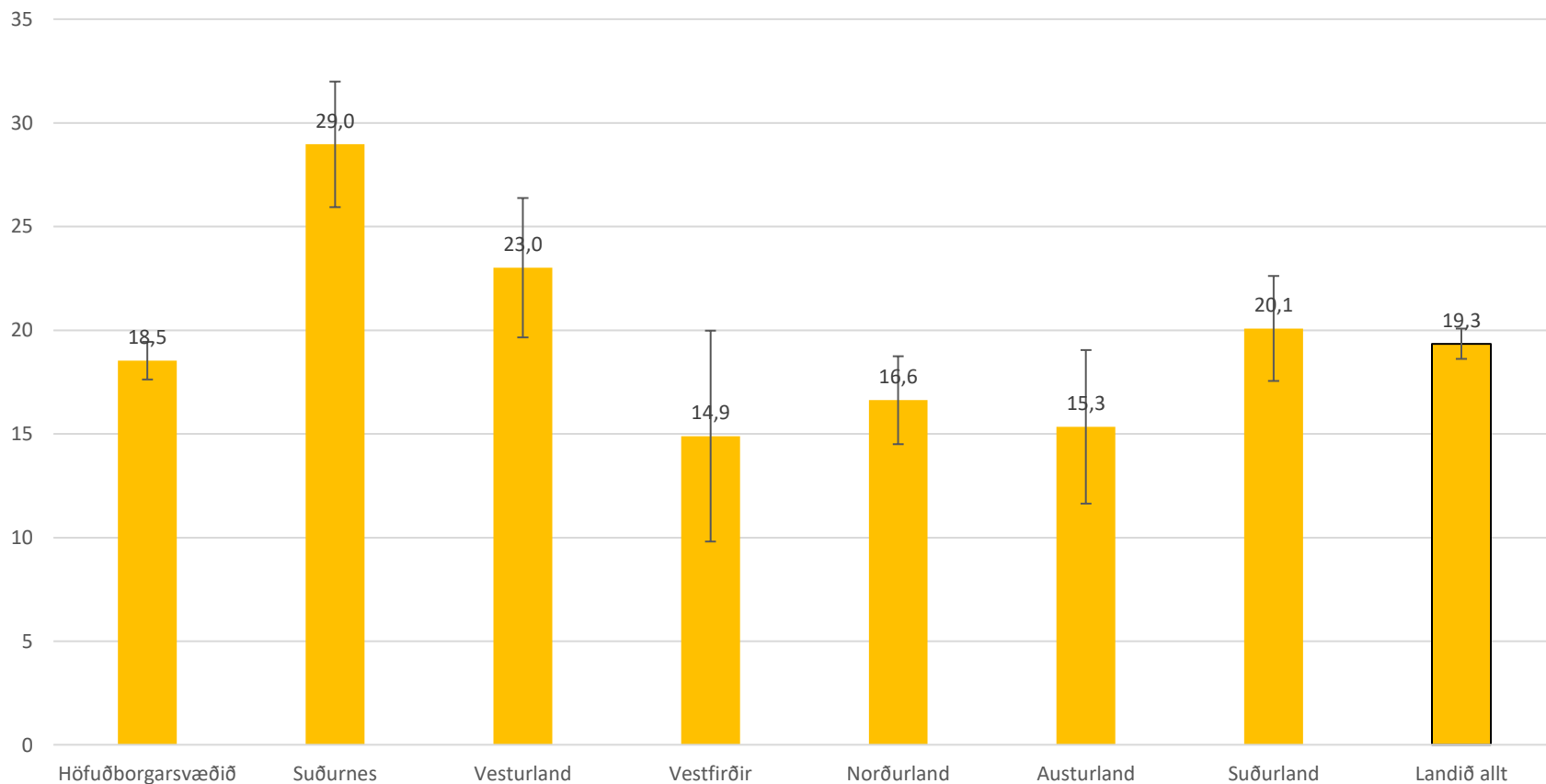
Hlutfall fullorðinna sem borðar grænmeti og ávexti fimm sinnum á dag eða oftar

Gosdrykkjaneysla fullorðinna

Hlutfall fullorðinna sem drekkur sykraða og/eða sykurlausu gosdrykki daglega eða oftár

Gosdrykkjaneysla (5.-7. bekkur)

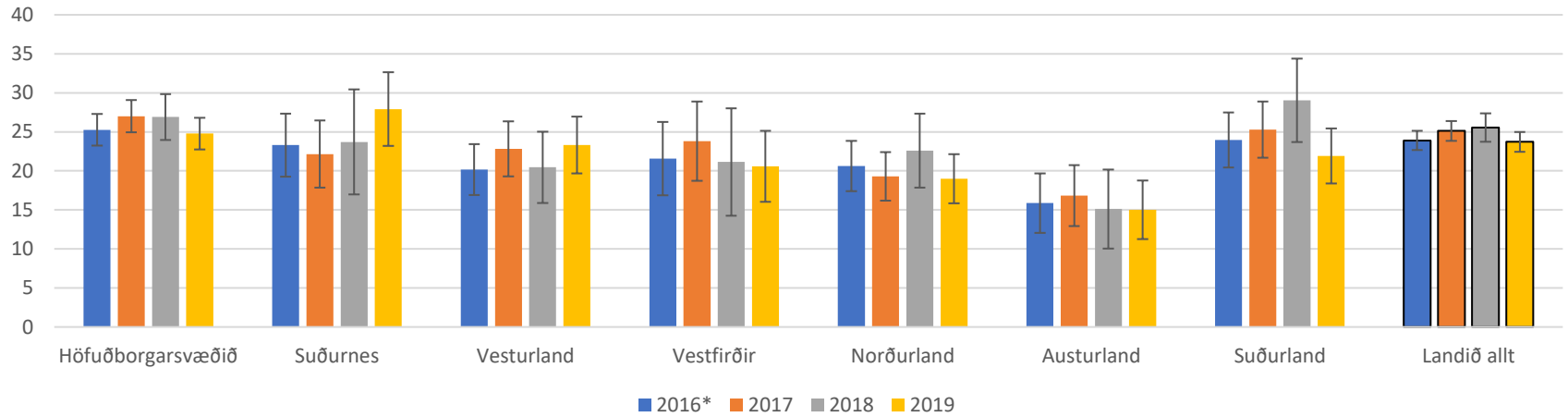
Hlutfall nemenda í 5.-7. bekk sem drekkur gosdrykki $\geq$ daglega

Áfengi, tóbak og rafrettur

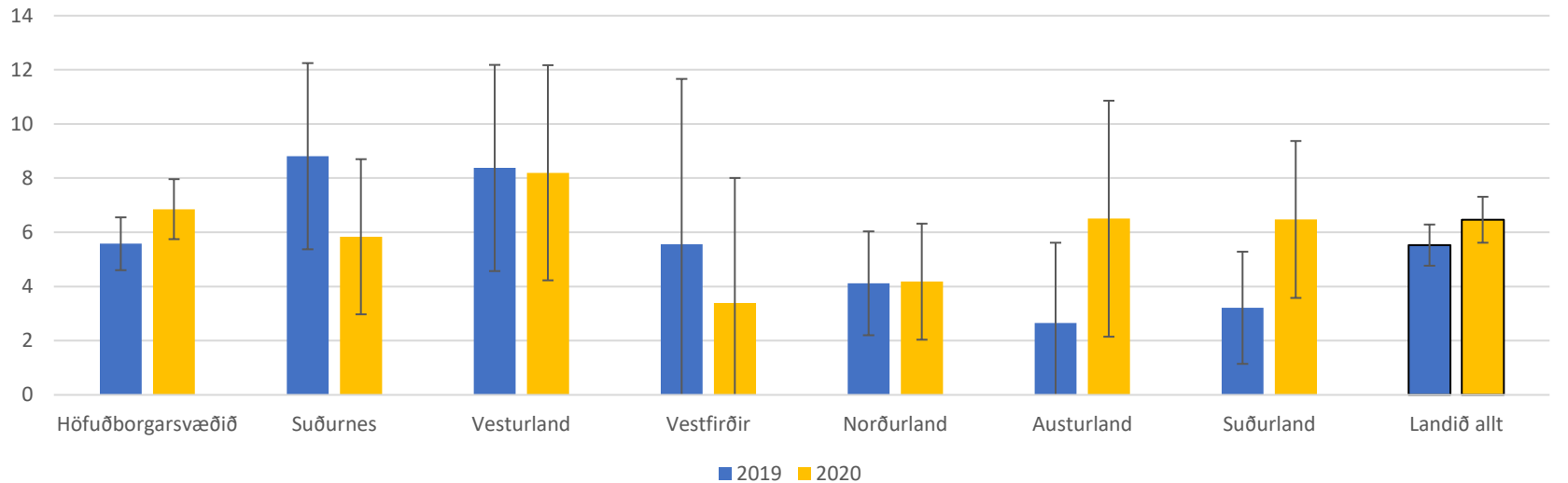

Áhættudrykkja fullorðinna

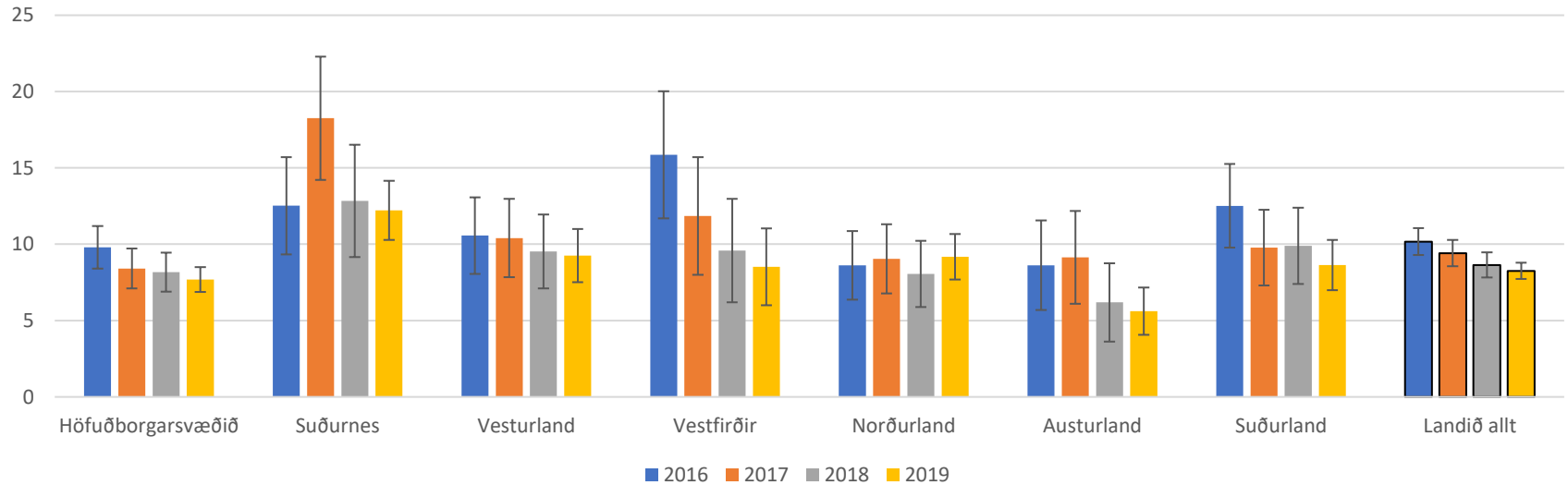

Ölvunardrykkja (10. bekkur)

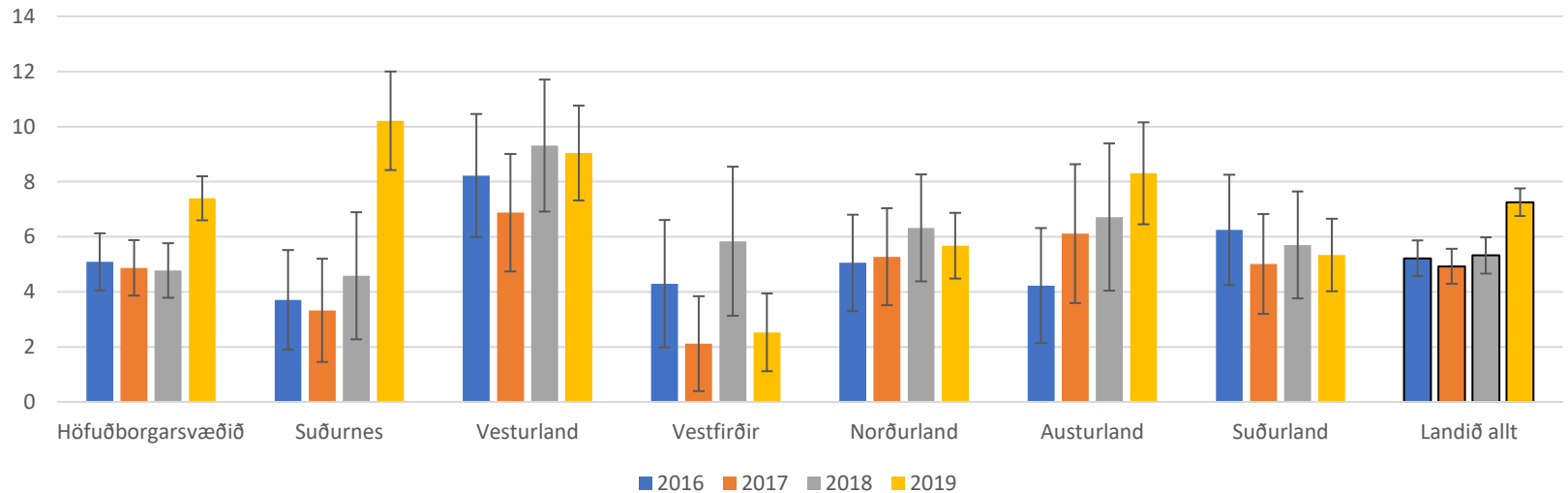

Hlutfall fullorðinna sem fellur undir þá skilgreiningu að vera með áhættusamt neyslumynstur áfengis
Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa orðið ölvaðir, einu sinni eða oftar síðustu 30 daga.

Daglegar reykingar fullorðinna

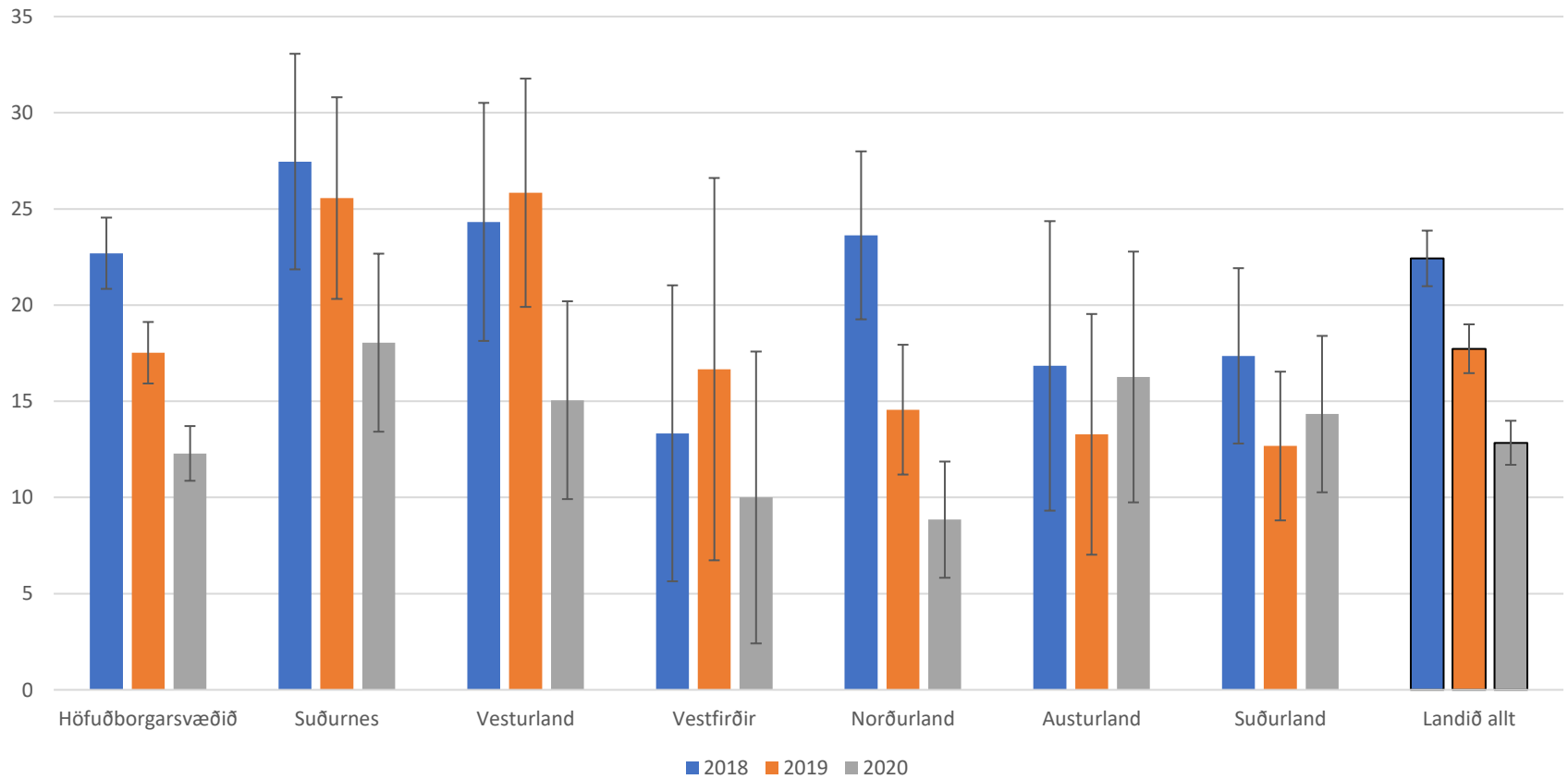
Tóbaksnotkun í vör, fullorðnir

Hlutfall fullorðinna sem reykir daglega

Hlutfall fullorðinna sem notar tóbak í vörina daglega eða sjaldnar en daglega

Rafrettunotkun (10. bekkur)

Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hefur notað rafrettur síðustu 30 daga

Sigríður Haraldsd. Elínardóttir

Samfélag

Lýðheilsuvísun er ætlað að..

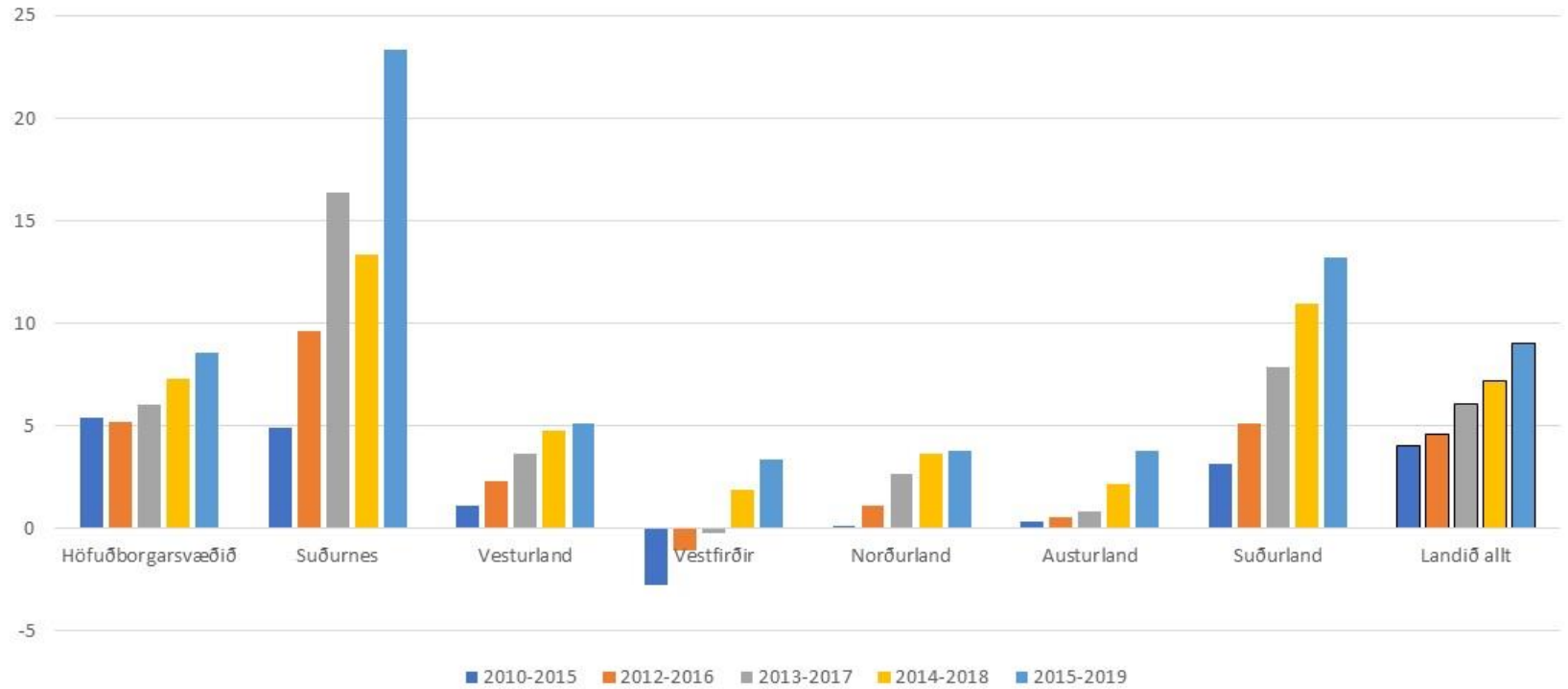
- auka skilning á málefnum tengdum heilsu í nærumhverfi fólks og hvetja til frekari „athugana“ fremur en að vera beinlínis notaðir sem árangurs-/frammistöðu mælikvarðar
- þær upplýsingar sem lýðheilsuvísar veita þarf að túlka með viðeigandi nærsamfélag í huga
- lýðheilsuvísir getur verið hærri eða lægri í einu samfélagi samanborið við annað en það þarf þekkingu á samfélaginu til að túlka mismuninn

Samfélag	1	Íbúafjöldi
	2	Íbúafjöldi (fjölgun/fækkun)
	3	Kynjahlutfall
	4	Fæðingar < 20 ára
	5	Lesskilningur (9. b.)
	6	Háskólamenntaðir
	7	Öryrkjar
	8	Eiga erfitt með að ná endum saman

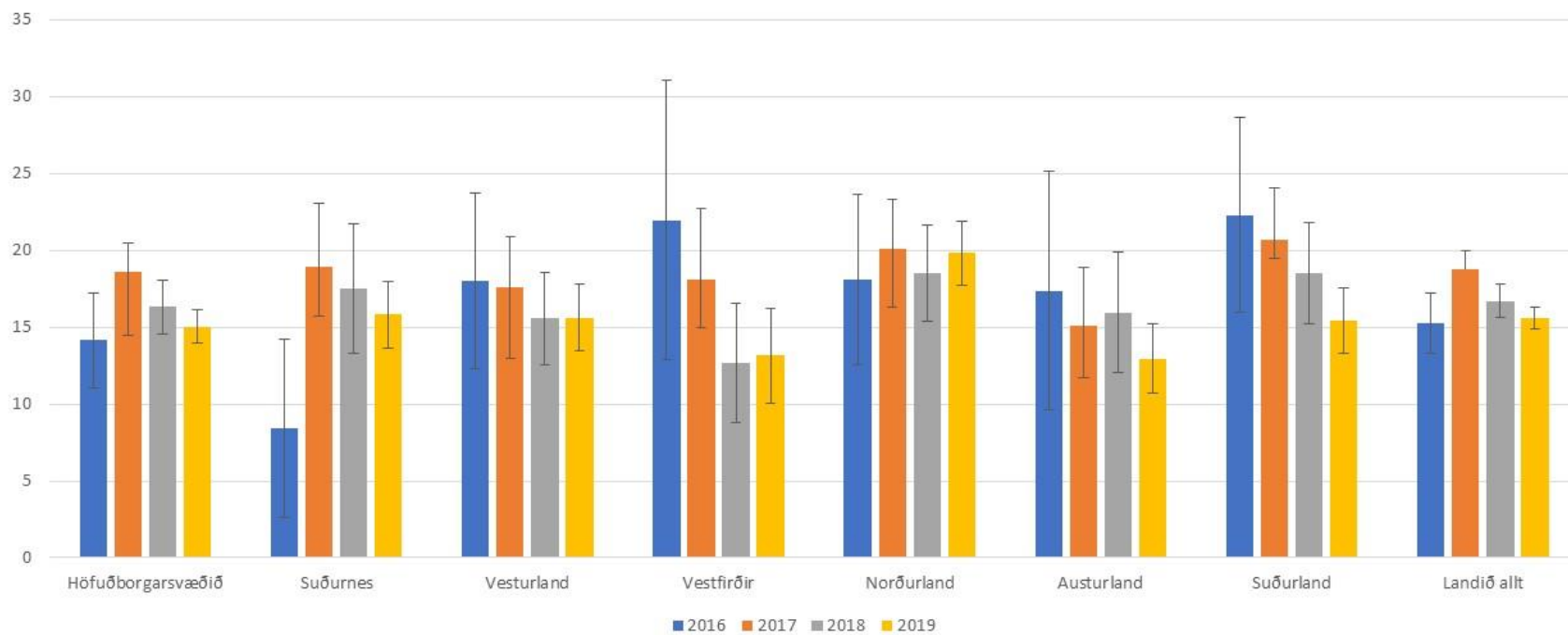

Íbúafjöldi (fjölgun/fækkun)

Hlutfallsleg fjölgun/fækkun 2015-2019 (á fimm ára tímabili)

Eiga erfitt með að ná endum saman

Hlutfall fullorðinna sem á frekar eða mjög erfitt með að ná endum saman.

Sigríður Haraldsd. Elínardóttir

Heilsa og sjúkdómar

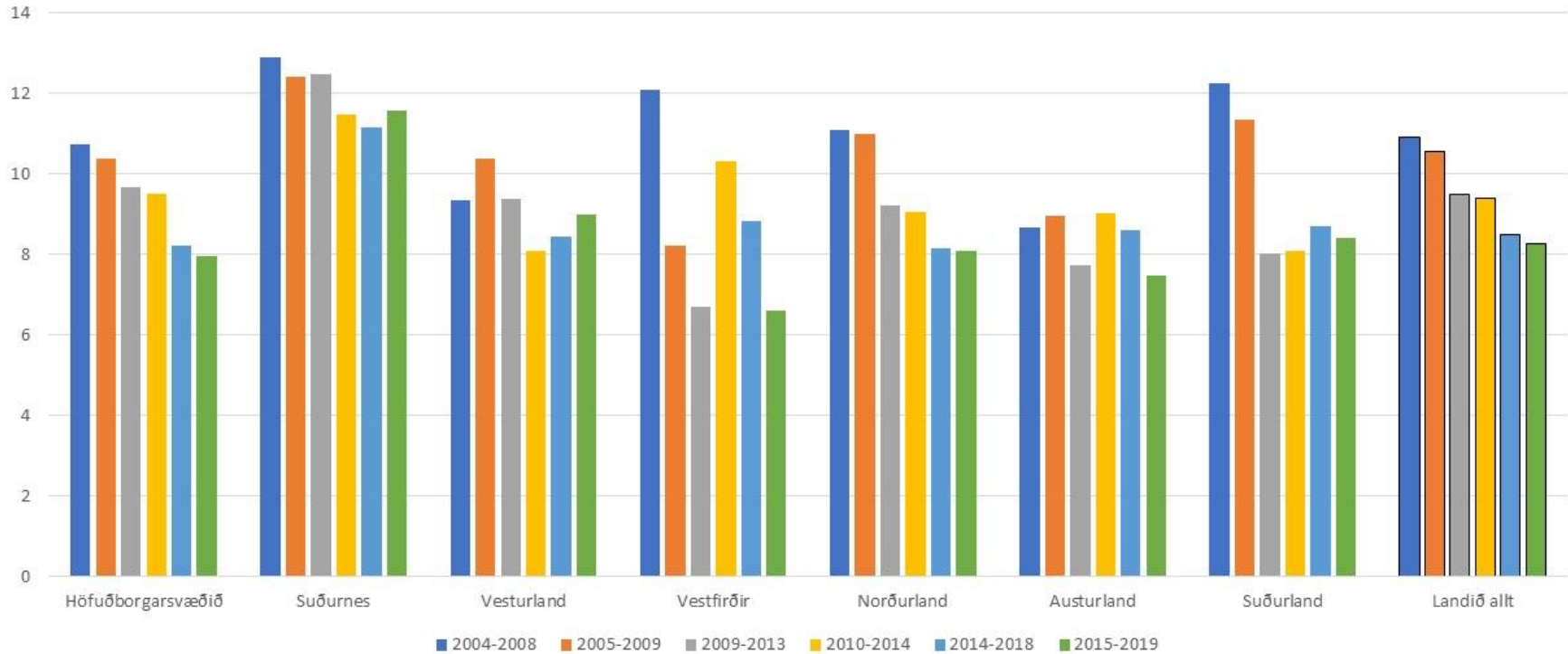
Heilsa og sjúkdómar	27	Þunglyndislyfjanotkun
	28	Slævandi lyf og svefnlyf
	29	Kransæðaaðgerðir
	30	Langv. lungnateppa, sjúkrahúslegur
	31	Ótímabær dauðsföll v/langv. sjúkdóma
	32	Sýklalyfjaávisanir < 5 ára
	33	COVID-19 greiningar
	34	Sóttkví vegna COVID-19
	35	Skimun fyrir leghálskrabbameini
	36	Skimun fyrir brjóstakrabbameini
	37	Fylltar fullorðinstennur, 13 ára
	38	Liðskiptaaðgerðir á mjöðm
	39	Liðskiptaaðgerðir á hné
	40	Almenn hjúkrunarrými
	41	Biðlisti eftir hjúkrunarrými, ≥ 67 ára
	42	Fjöllyfjanotkun, ≥ 75 ára
43	Heilsugæsluheimsóknir	
44	Sérfræðingsheimsóknir	

Líkamleg heilsa

Ótímabær dauðsföll vegna langvinnra sjúkdóma Líkur á að deyja á aldrinum 30-69 ára (%)

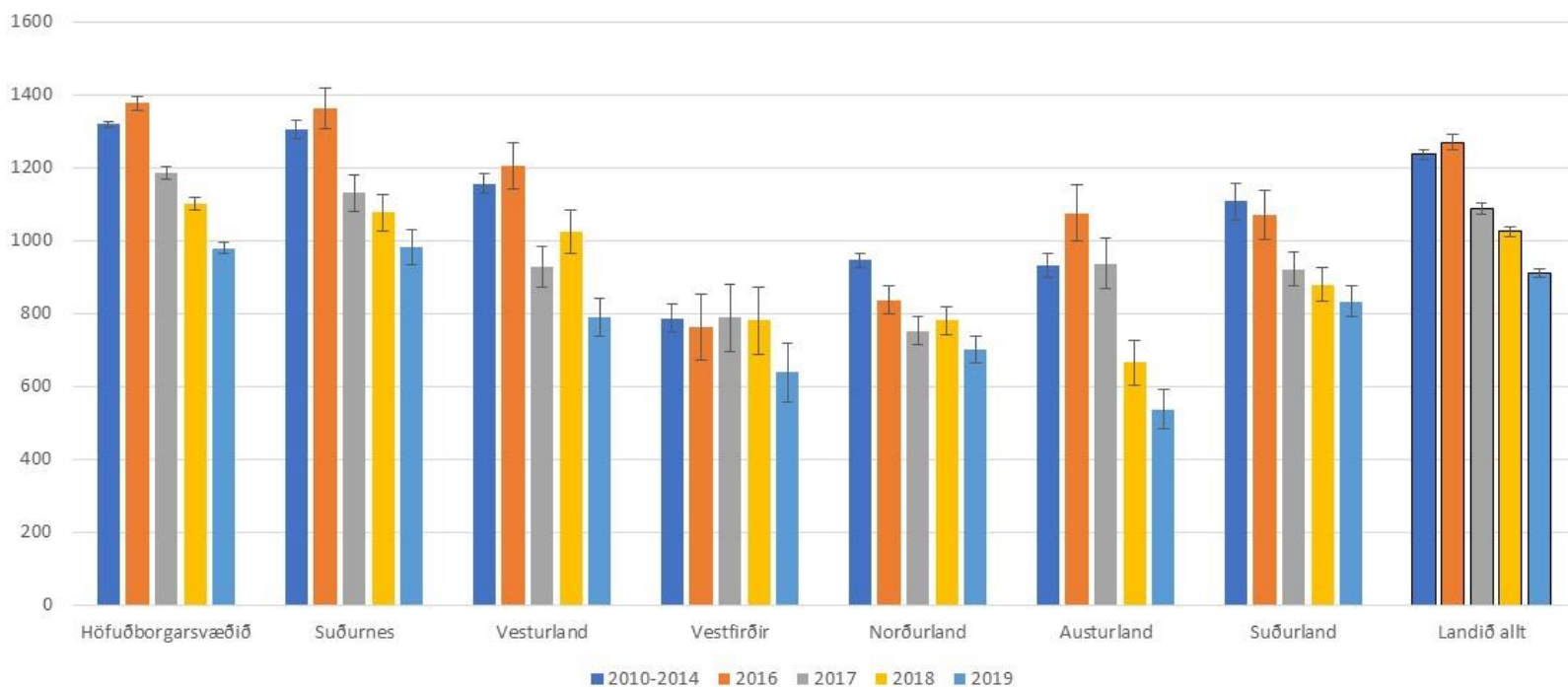

Líkur á að deyja á aldrinum 30-69 ára vegna hjarta- og æðsjúkdóma, krabbameins, sykursýki eða langvinnra öndunarfærasjúkdóma

Forvarnir

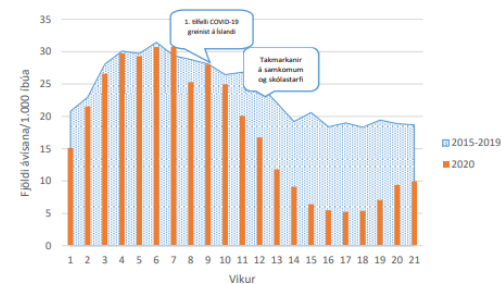

Sýklalyfjaávisanir < 5 ára

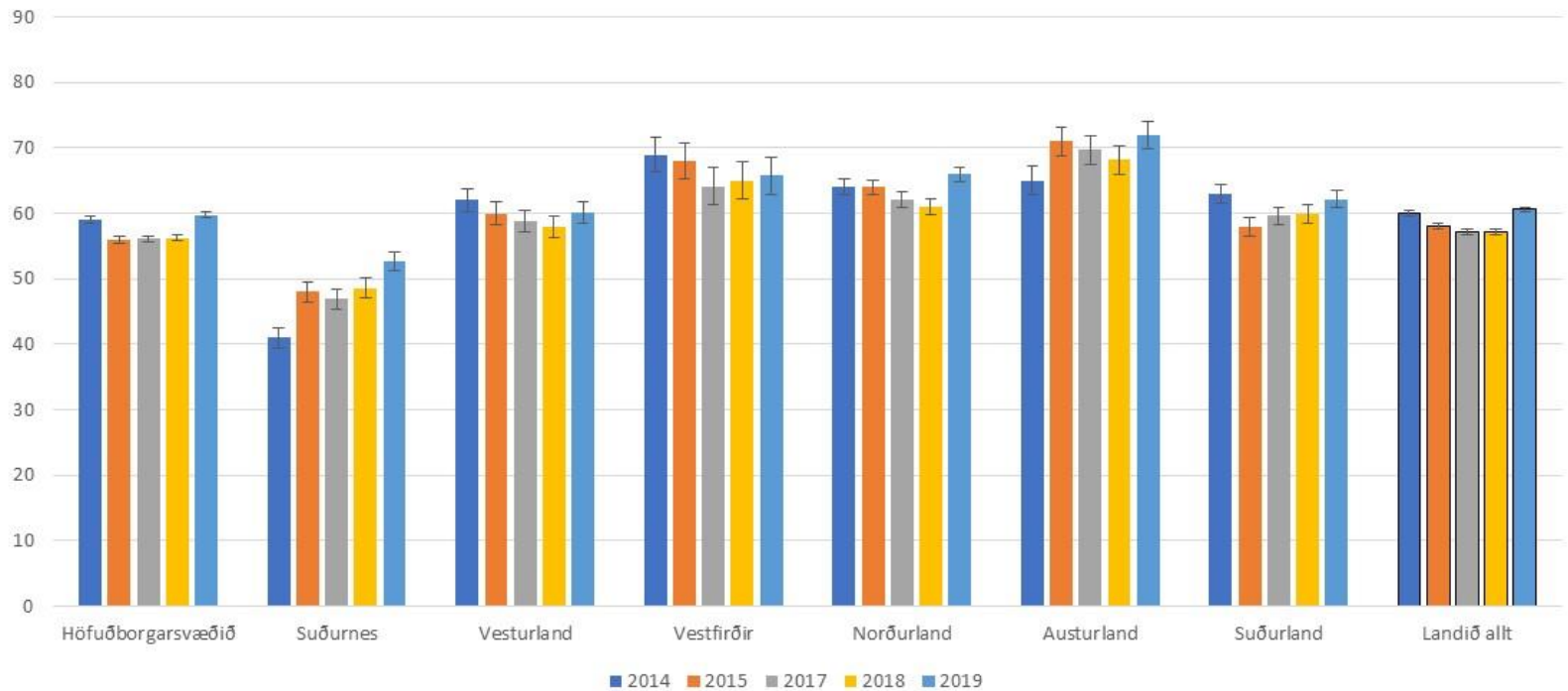
Sýklalyfjanotkun undir 5 ára, fjöldi ávísana á 1.000 íbúa

Mynd 3. Fjöldi ávísaðra sýklalyfja (ATC flokkur J01) á hverja 1.000 íbúa á ári, 2015-2019, greint eftir aldersflokku.

Mynd 4. Fjöldi sýklalyfja á hverja 1.000 íbúa á viku á meðal barna á aldrinum 0-4 ára. Meðaltal ávísana á fyrstu 20 vikum árinna 2015-2019 samanborið við 2020.

Skimun fyrir brjóstakrabbameini

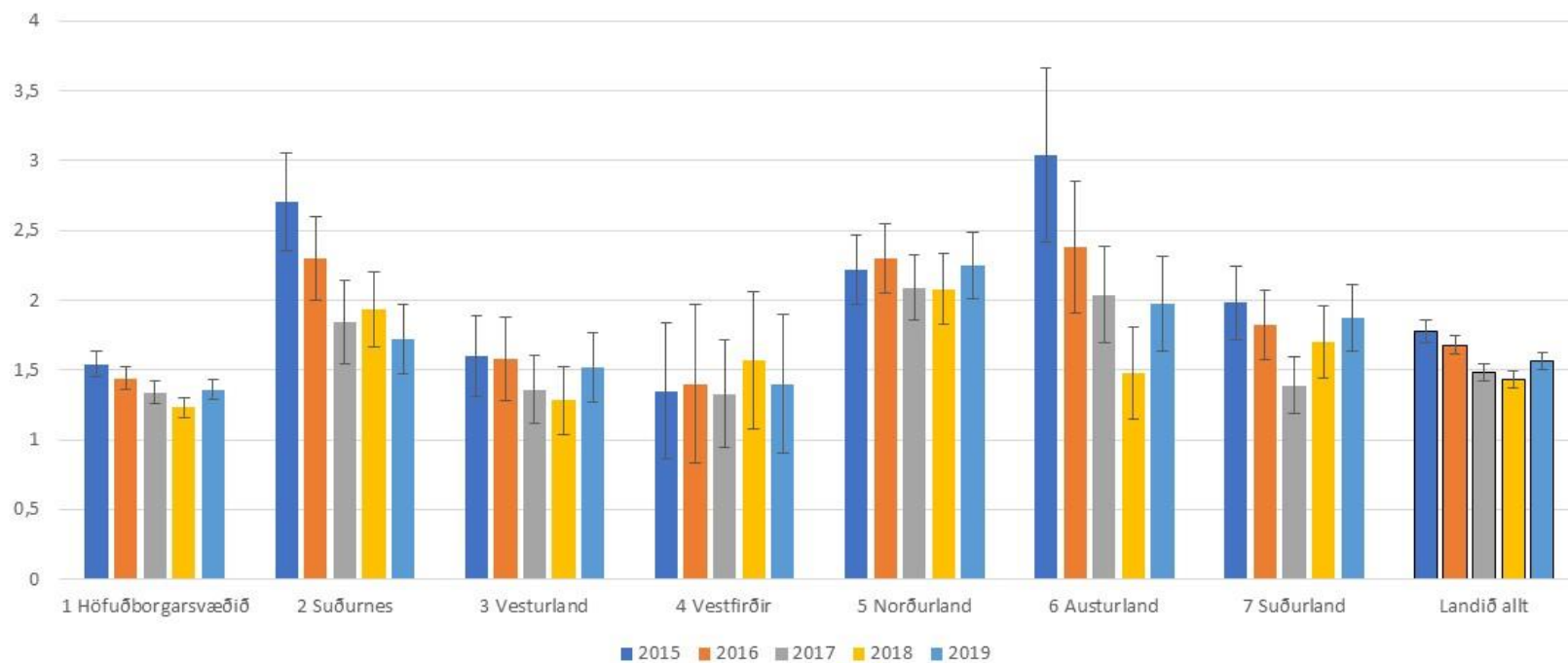
Hlutfall kvenna sem var á boðunarskrá í árslok (40-69 ára, með lögheimili á Íslandi) og hafði mætt í skimun fyrir brjóstakrabbameini sl. 2 ár

Heilbrigðisþjónusta

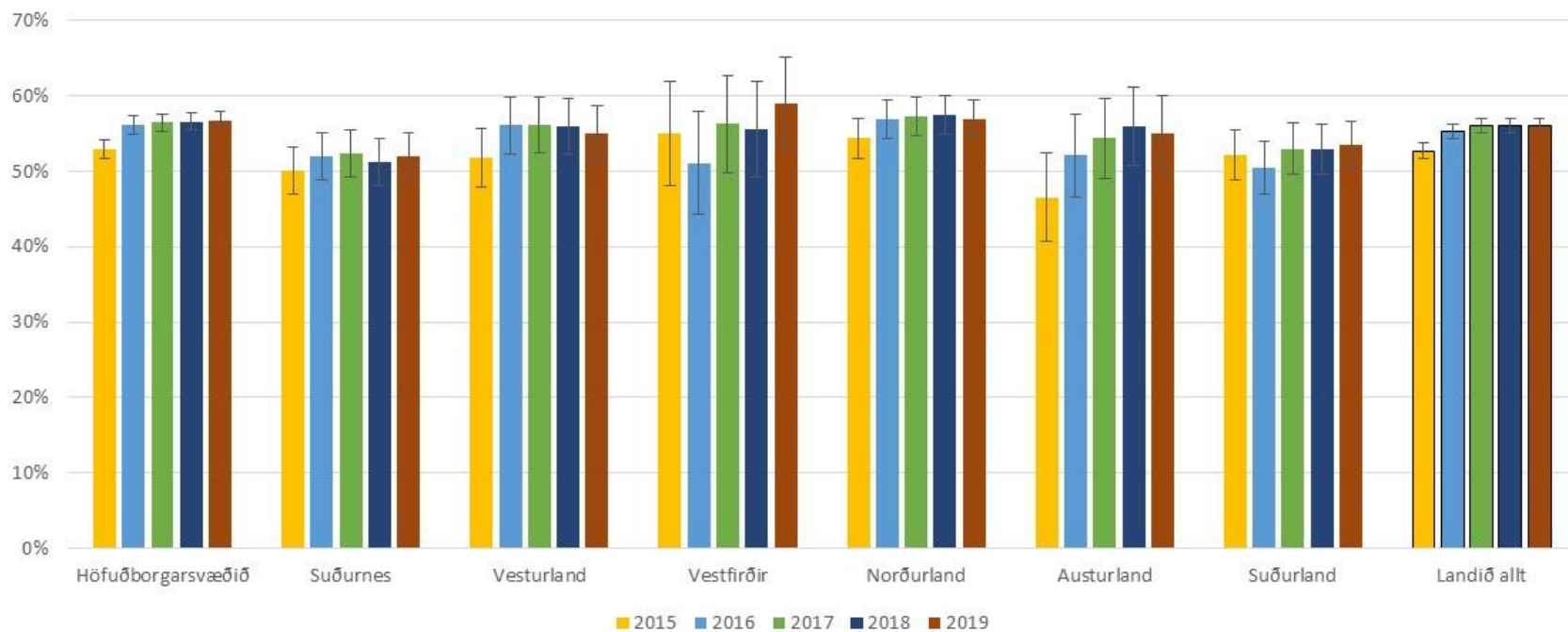

Fylltar fullorðinstennur, 13 ára

Meðalfjöldi fylltra fullorðinstanna í 13 ára gömlum börnum

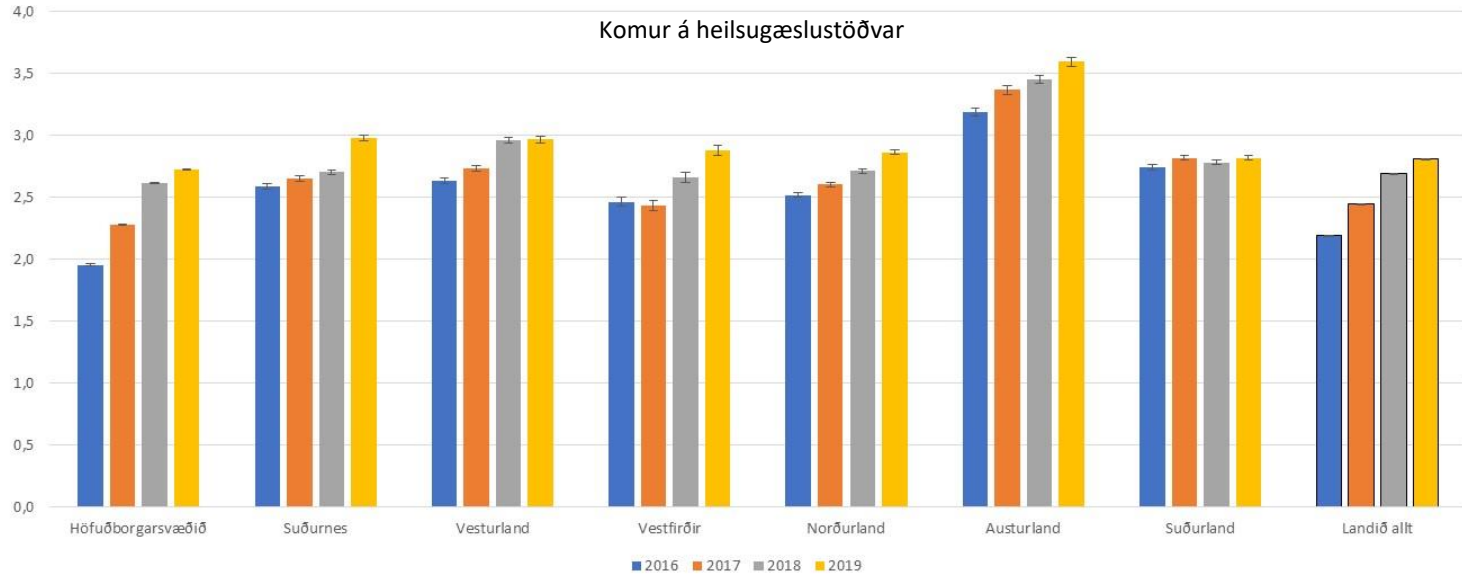
Fjölyfjanotkun, ≥ 75 ára

Hlutfall einstaklinga, 75 ára og eldri, sem tekur 5 eða fleiri lyf samtímis í a.m.k. >90 daga

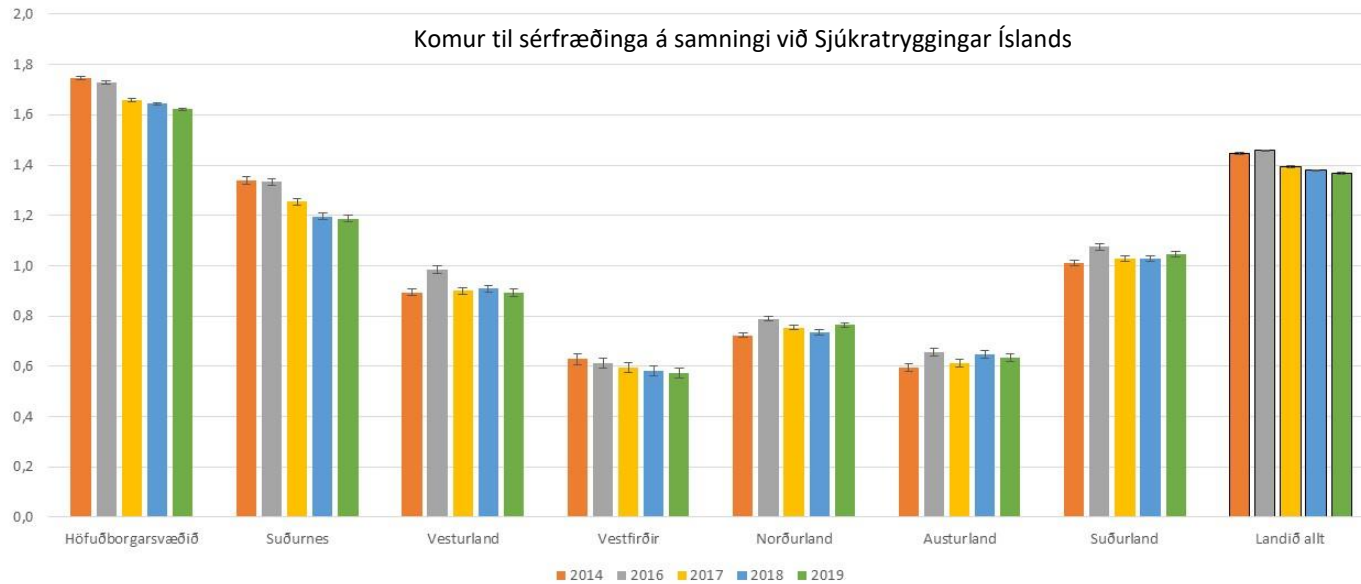
Heilsugæsluheimsóknir

Komur á heilsugæslustöðvar

Sérfræðingsheimsóknir

Komur til sérfræðinga á samningi við Sjúkratryggingar Íslands

Stuðningsefni á vef EL

EFNISYFIRLIT	
Samfélag	7
Íbúafjöldi	8
Íbúafjöldi (fjölgun / fækkun)	9
Íbúar > 80 ára	10
Kynjahlutfall	11
Fæðingar <20 ára	12
fæðingartíðni	13
Leskílingur (9. bekkur)	14
Leskílingur (10. bekkur)	16
Háskólamenntaðir	18
Eiga erfitt með að ná endum saman	19
Ráðstöfunartekjur	21
Frestað/hætt við lækniheimsókn vegna kostnaðar	22
Öryrkjar	23
Lífnaðarhættir og líðan	25
Hamingja fullorðinna	26
Hamingja (8.-10. bekkur)	28
Velliðan fullorðinna	30
Velliðan (8.-10. bekkur)	32
Einmanaleki fullorðinna	34
Einmanaleki framhaldsskólanema	35
Einmanaleki (8.-10. bekkur)	36
Andleg heilsa samíleg/líleg, framhaldsskólanemar	37
Vaniðan í skóla (8.-10. bekkur)	38
Langar að hætta í skóla (5-7. bekkur)	39
Einelti (6. bekkur)	40
Kennurum líkar vel við mig (8.-10. bekkur)	41
Samvera unginga og foreldra (9.-10. bekkur)	42
Líkamsmynd stúlkna (8.-10. bekkur)	43
Stuttur svefn fullorðinna	45
Stuttur svefn framhaldsskólanema	47
Stuttur svefn (8.-10. bekkur)	49
Streita fullorðinna	51

Mælaborð lýðheilsu

Embætti
landlæknis
Directorate of Health

Punglyndislyfjanotkun

Skilgreindir dagsskammtar (DDD) fyrir hverja 1000 íbúa á dag

Ár valið

2019

Ár

All

Kyn

All

Heilbrigðisumdæmi

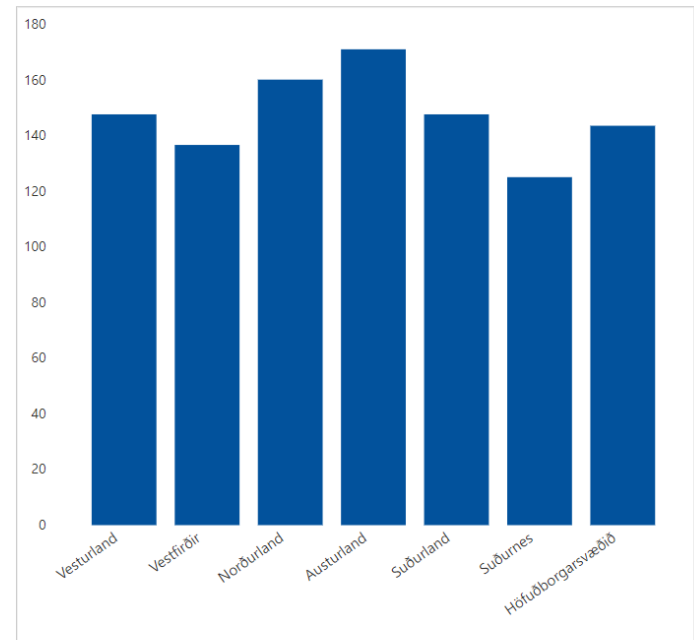
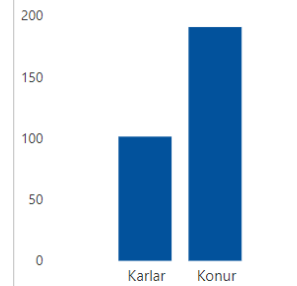
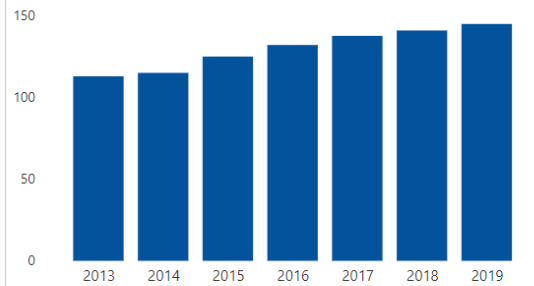
Sveitarfélög

DDD/1000 íbúa á dag

145.3

Á árinu 2019 var á landsvísi ávísað 145.3 dagsskömmtum af þunglyndislyfjum á hverja 1000 íbúa á dag

Heilbrigðisumdæmi	DDD/1000 íbúa á dag	Víkmörk	Marktekt
Vesturland	147.8	5.5	
Vestfirðir	136.8	9.2	
Norðurland	160.3	4.1	Hærra*
Austurland	171.2	7.8	Hærra*
Suðurland	147.8	4.3	
Suðurnes	125.2	4.2	Lægra*
Höfuðborgarsvæðið	143.7	1.5	

* = Marktækt frábrugðið í samanburði við landið allt ($p < 0,05$)

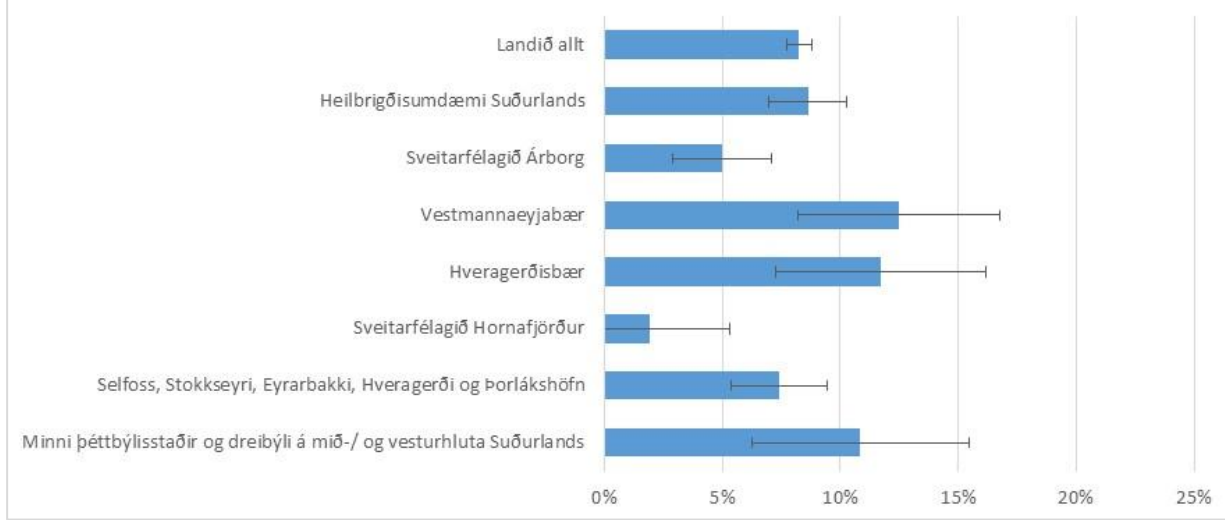
[Skilgreiningar og nánari umfjöllun](#)

Eiga erfitt með að ná endum saman

Reykingar fullorðinna (daglega)

HEILSUEFLANDI

samfélag

vellíðan fyrir alla

Lýðheilsuvísar gera
gagn þegar þeir hvetja til
umræðu heima í héraði
og leiða til verkefna sem
epla lýðheilsu í heimabyggð
(og á landsvísu)

Takk fyrir!

Frekari upplýsingar veita:

dora@landlaeknir.is

shara@landlaeknir.is

